

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละภูมิภาค นอกจากจะต้องพิจารณา สภาพทางกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่แล้ว จำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทางด้านเศรษฐกิจ การลงทุน การบริโภค ภาวะการเงิน การคลัง รวมทั้งองค์ประกอบที่สำคัญไม่อาจละเลยได้ คือ สภาพทางสังคม ได้แก่ ประชากร การศึกษา สุขภาพอนามัย การประกอบอาชีพ การมีงานทำและรายได้ของประชาชน ทั้งนี้ในการศึกษาสถานการณ์แรงงานของจังหวัดจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการมีงานทำของประชาชนวัยแรงงาน ความเจริญทางเศรษฐกิจที่มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ข้อมส่งผลต่อการจ้างงานทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม การค้าและการบริการ

การเลือกศึกษาสถานการณ์แรงงานในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มีสาเหตุจากสภาพความเป็นศูนย์กลางในภูมิภาค กล่าวคือ จังหวัดขอนแก่นมีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นจังหวัดกึ่งกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นศูนย์กลางการคมนาคม การศึกษา และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาในด้านธุรกิจการค้าและการบริการ เป็นจังหวัดที่มีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทุกระดับจำนวนมาก มีประชากรวัยแรงงานเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังเป็นตลาดแรงงานที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย ดังนั้น การศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์แรงงานของจังหวัดขอนแก่นในครั้งนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนภาพด้านแรงงานให้ผู้เกี่ยวข้องมองเห็นได้ชัดเจนขึ้น เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปพิจารณากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านแรงงานของจังหวัด ให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาภาวะการทำงานของประชากรในจังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อศึกษาข้อมูลความเคลื่อนไหวของสถานการณ์แรงงานในจังหวัดขอนแก่น
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์แรงงานในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ การวางแผนพัฒนาจังหวัด ภาวะเศรษฐกิจ
- 4) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ นำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาด้านแรงงานของจังหวัดต่อไป

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะข้อมูลจากแหล่งข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลและเอกสารจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานจังหวัดขอนแก่น สำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงานจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น

2. ห้วงระยะเวลาของข้อมูลที่ศึกษา คือ ช่วงเวลาไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548

3. ขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษา ครอบคลุม

3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดขอนแก่น

3.2 สภาพปัญหา ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

3.3 กลยุทธ์และแนวทางในการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

3.4. ข้อมูลสถานการณ์ด้านแรงงาน

1) โครงสร้างประชากรและกำลังแรงงาน ภาวะการว่างงาน ภาวะการมีงานทำ การศึกษาของประชากรที่มีงานทำ และจำนวนชั่วโมงทำงานของผู้มีงานทำ

2) ข้อมูลผู้มาใช้บริการจัดหางานผ่านสำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น ในด้าน ผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง การบรรจุงาน และการไปทำงานต่างประเทศ

3) ภาวะเศรษฐกิจในภาพรวมของจังหวัดขอนแก่น

1.4 วิธีการศึกษา

1) ใช้วิธีการศึกษา และรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก

2) ที่มาของข้อมูล ได้แก่

- รายงานสรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดขอนแก่น

- เอกสารการจัดทำแผนการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

- รายงานสถานการณ์ตลาดแรงงานขอนแก่น

- ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดขอนแก่น

3) การนำเสนอข้อมูล ใช้วิธี

- ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างไตรมาส 3 ปี 2547 กับไตรมาส 3 ปี 2548

- จัดลำดับข้อมูลที่นำเสนอแต่ละประเด็น

- สรุปข้อมูลเป็นตารางสถิติในแต่ละประเด็น
- อธิบายข้อมูลโดยวิธีพรรณนาเป็นรายประเด็น

4) การวิเคราะห์และสรุปผล โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูล และอธิบายสถานการณ์ในเชิงพรรณนา

1.5 ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาศาสนาการณั้แรงงานจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548 ประสบข้อจำกัด ดังนี้

- ข้อมูลผู้มาใช้บริการจัดหางาน ทั้งผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง การบรรจุงาน และการไปทำงานต่างประเทศ ไม่สามารถครอบคลุมการจัดหางานโดยภาคเอกชนได้ เนื่องจากไม่มีการจัดเก็บดังกล่าว ทำให้ได้รับข้อมูลการให้บริการผ่านสำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่นเท่านั้น

- ระยะเวลาในการศึกษามีจำกัด
- การจำแนกประเภทของข้อมูลและการจัดเก็บของหน่วยงานต่าง ๆ แตกต่างกันในบางปี

- เอกสาร ข้อมูล กระจัดกระจายอยู่หลายแห่ง

1.6 คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้จะใช้คำนิยามเดียวกับสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ใช้ในการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จึงขอให้คำนิยามและคำอธิบายเกี่ยวกับศัพท์ที่ใช้ ดังนี้

ผู้มีงานทำ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1. ได้ทำงานตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป โดยได้รับค่าจ้าง เงินเดือน ผลกำไร เงินปันผล ค่าตอบแทนที่มีลักษณะอย่างอื่นสำหรับผลงานที่ทำ เป็นเงินสดหรือสิ่งของ

2. ไม่ได้ทำงาน หรือทำงานน้อยกว่า 1 ชั่วโมง แต่เป็นบุคคลที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (ซึ่งจะถือว่าเป็นผู้ที่ปกคิมงานประจำ)

2.1 ยังได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ หรือผลกำไรจากงานหรือธุรกิจในระหว่างที่ไม่ได้ทำงาน

2.2 ไม่ได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ หรือผลกำไรจากงานหรือธุรกิจในช่วงที่ไม่ได้ทำงาน แต่ยังมีงานหรือธุรกิจที่จะกลับไปทำ

3. ทำงานอย่างน้อย 1 ชั่วโมงโดยไม่ได้รับค่าจ้างในวิสาหกิจหรือไร่นาเกษตรของหัวหน้าครอบครัว หรือของสมาชิกในครัวเรือน

ผู้ว่างงาน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1. ไม่ได้ทำงานและไม่มีงานประจำ แต่ได้หางาน สมัครงาน หรือรอการบรรจุงาน ในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์

2. ไม่ได้ทำงาน ไม่มีงานประจำ และไม่ได้หางานทำในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์ แต่พร้อมที่จะทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ

กำลังแรงงานปัจจุบัน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในสัปดาห์แห่งการสำรวจทำงานทำหรือว่างงาน ตามคำนิยามที่ได้ระบุข้างต้น

กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในสัปดาห์แห่งการสำรวจเป็นผู้ไม่เข้าข่ายคำนิยามของผู้มีงานทำหรือผู้ว่างงาน แต่เป็นผู้รอฤดูกาลที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำงาน และเป็นบุคคลที่ตามปกติจะทำงานที่ไม่ได้รับสิ่งตอบแทนในไร่นาเกษตร หรือธุรกิจซึ่งทำกิจกรรมตามฤดูกาล โดยมีหัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกคนอื่น ๆ ในครัวเรือนเป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ

กำลังแรงงานรวม หมายถึง บุคคลทุกคนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในสัปดาห์แห่งการสำรวจเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงานปัจจุบัน หรือเป็นผู้ถูกจัดจำแนกอยู่ในประเภทกำลังแรงงานที่รอฤดูกาลตามคำนิยามที่ได้ระบุข้างต้น

ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน หมายถึง บุคคลที่ไม่เข้าข่ายคำนิยามของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ ซึ่งได้แก่

1. บุคคลซึ่งในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีอายุต่ำกว่า 15 ปี
2. บุคคลซึ่งในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่ได้ทำงาน และไม่พร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากเป็นผู้ที่

2.1 ทำงานบ้าน

2.2 เรียนหนังสือ

2.3 ยังเด็กเกินไป (มีอายุน้อยกว่า 18 ปี) หรือชราภาพ (มีอายุเกิน 60 ปี)

2.4 ไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากพิการทางร่างกายหรือจิตใจหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง

2.5 ไม่สมัครใจทำงาน

2.6 ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ผลกำไร ส่วนแบ่ง หรือสิ่งตอบแทนอื่น ๆ ให้แก่บุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกในครัวเรือนเดียวกัน

2.7 ทำงานให้แก่องค์กรหรือสถาบันการกุศลต่าง ๆ โดยไม่ได้รับค่าจ้าง ผลกำไร ส่วนแบ่ง หรือสิ่งตอบแทนอย่างใด

2.8 ไม่พร้อมที่จะทำงานเนื่องจากเหตุผลอื่น

สัปดาห์แห่งการสำรวจ หมายถึง ในระหว่าง 7 วันก่อนวันสัมภาษณ์ ซึ่งการสัมภาษณ์ดำเนินการในวันที่ 1 – 12 ของทุกเดือน

งาน หมายถึง กิจกรรมที่ทำที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมที่ทำแล้วได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินหรือสิ่งของ ค่าตอบแทนที่เป็นเงินอาจจ่ายเป็นรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน หรือรายชิ้น

2. กิจกรรมที่ทำแล้วได้ผลกำไร หรือหวังที่จะได้รับผลกำไรหรือส่วนแบ่งเป็นการตอบแทน

3. กิจกรรมที่ทำให้กับธุรกิจของสมาชิกในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หรือผลกำไรตอบแทนอย่างใด ซึ่งสมาชิกในครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจนั้นจะมีสถานภาพการทำงานเป็นประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือนายจ้าง

อาชีพ หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่บุคคลนั้นทำอยู่ บุคคลส่วนมากมีอาชีพเดียว สำหรับบุคคลที่ในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ ให้นับอาชีพที่มีชั่วโมงทำงานมากที่สุด ถ้าชั่วโมงทำงานแต่ละอาชีพเท่ากันให้นับอาชีพที่มีรายได้มากกว่า ถ้าชั่วโมงการทำงานและรายได้ที่ได้รับจากแต่ละอาชีพเท่ากันให้นับอาชีพที่ผู้ตอบสัมภาษณ์พอใจมากที่สุด ถ้าผู้ตอบสัมภาษณ์ตอบไม่ได้ให้นับอาชีพที่ได้ทำมานานที่สุด การจัดจำแนกประเภทอาชีพตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2544 ใช้ตาม International Standard Classification of Occupation, 1988 (ISCO-88) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)

ก่อน พ.ศ. 2544 การจัดประเภทอาชีพจำแนกตามความเหมาะสมกับลักษณะอาชีพของประเทศไทย โดยอ้างอิง International Standard Classification of Occupation, 1958 (ISCO-58)

อุตสาหกรรม หมายถึง ประเภทของกิจการทางเศรษฐกิจที่ได้ดำเนินการโดยสถานประกอบการที่บุคคลนั้นกำลังทำงานอยู่ หรือประเภทของธุรกิจที่บุคคลนั้นได้ดำเนินการอยู่ในสัปดาห์แห่งการสำรวจ ถ้าบุคคลหนึ่งมีอาชีพมากกว่าหนึ่งอย่าง ให้บันทึกอุตสาหกรรมตามอาชีพที่บันทึกไว้ การจัดจำแนกประเภทอุตสาหกรรมตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2544 ใช้ตาม International Standard Industrial Classification (ISIC) ฉบับ Revision 3, 1989 ขององค์การสหประชาชาติ (UN)

ก่อน พ.ศ.2544 การจัดประเภทอุตสาหกรรมจำแนกตามความเหมาะสมกับลักษณะอุตสาหกรรมของประเทศไทย โดยอ้างอิง International Standard Industrial Classification (ISIC) 1958

สถานภาพการทำงาน หมายถึง สถานะของบุคคลที่ทำงานในสถานที่ที่ทำงานหรือธุรกิจ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. นายจ้าง หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองเพื่อหวังผลกำไรหรือส่วนแบ่ง และได้จ้างบุคคลอื่นมาทำงานในธุรกิจในฐานะลูกจ้าง

2. ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจของตนเองโดยลำพังผู้เดียว หรืออาจมีบุคคลอื่นมาร่วมกิจการด้วยเพื่อหวังผลกำไรหรือส่วนแบ่ง และไม่ได้จ้างลูกจ้างแต่อาจมีสมาชิกในครัวเรือนหรือผู้ฝึกงานมาช่วยทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนอย่างอื่นสำหรับงานที่ทำ

3. ช่วยธุรกิจในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หมายถึง ผู้ที่ช่วยทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างในไร่นาเกษตร หรือในธุรกิจของสมาชิกในครัวเรือน

4. ลูกจ้าง หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน รายชิ้น หรือเหมาจ่าย ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานอาจจะเป็นเงินหรือสิ่งของ

ลูกจ้างแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 ลูกจ้างรัฐบาล หมายถึง ข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด เจ้าหน้าที่องค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนลูกจ้างประจำและชั่วคราวของรัฐบาล

4.2 ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้กับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

4.3 ลูกจ้างเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำงานให้กับเอกชนหรือธุรกิจของเอกชน รวมทั้งผู้ที่รับจ้างทำงานบ้าน

5. **การรวมกลุ่ม** หมายถึง กลุ่มคนที่มาร่วมกันทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพึ่งตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกแต่ละคนมีความเท่าเทียมกันในการกำหนดการทำงานทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการลงทุน การขาย งานอื่น ๆ ของกิจการที่ทำ ตลอดจนการแบ่งรายได้ให้แก่สมาชิกตามที่ตกลงกัน (การรวมกลุ่มดังกล่าวอาจจดทะเบียนจัดตั้งในรูปของสหกรณ์หรือไม่ก็ได้)

การจัดจำแนกประเภทสถานภาพการทำงานตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2544 ใช้ตาม International Classification of Status in Employment, 1993 (ICSE-93) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) มีสถานภาพการทำงานเพิ่มขึ้นอีก 1 กลุ่ม คือ การรวมกลุ่ม (Member of Producers' Cooperative)

ชั่วโมงการทำงาน หมายถึง จำนวนชั่วโมงการทำงานจริงทั้งหมด ในสัปดาห์แห่งการสำรวจ สำหรับบุคคลที่มีอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพ ชั่วโมงการทำงาน หมายถึง ยอดรวมของชั่วโมงทำงานทุกอาชีพ สำหรับผู้ที่มิงานประจำซึ่งไม่ได้ทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจนั้น ให้บันทึกจำนวนชั่วโมงเป็น 0 ชั่วโมง

ก่อนสำรวจก่อนปี 2544 ผู้ที่มีงานประจำซึ่งไม่ได้ทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ ให้นับจำนวนชั่วโมงทำงานปกติต่อสัปดาห์เป็นชั่วโมงทำงาน

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ ได้จำแนกการศึกษาตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ดังนี้

1. **ไม่มีการศึกษา** หมายถึง บุคคลที่ไม่เคยเข้าศึกษาในโรงเรียน หรือไม่เคยได้รับการศึกษา
2. **ต่ำกว่าประถมศึกษา** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 หรือชั้น ม. 3 เดิม
3. **สำเร็จประถมศึกษา** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 หรือชั้น ม. 3 เดิมขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า
4. **สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้น** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้น ม. 3, ม.ศ.3 หรือ ม. 6 เดิมขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า
5. **สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย**

5.1 **สายสามัญ** หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทสามัญศึกษา ตั้งแต่ชั้น ม. 6, ม.ศ.5 หรือ ม. 8 เดิมขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

5.2 อาชีวศึกษา หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา หรือวิชาชีพที่เรียนต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า โดยมีหลักสูตรไม่เกิน 3 ปี และไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

5.3 วิชาการศึกษา หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาการ ศึกษา (การฝึกหัดครู) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไป แต่ไม่สำเร็จระดับการศึกษาที่สูงกว่า

6. อุดมศึกษา

6.1 สายวิชาการ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทสามัญศึกษาหรือสายวิชาการ โดยได้รับวุฒิปัตถะระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี โท เอก

6.2 สายวิชาชีพ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา หรือสายวิชาชีพที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่าอนุปริญญา ปริญญาตรี

6.3 สายวิชาการศึกษา หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาการศึกษาและได้รับประกาศนียบัตรระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี โท เอก

7. อาชีวศึกษาระยะสั้น หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาหรือฝึกอบรมประเภทอาชีวศึกษาที่มีหลักสูตรไม่เกิน 1 ปี และได้รับประกาศนียบัตรหรือใบรับรองเมื่อสำเร็จการศึกษา พื้นความรู้ของผู้เรียนได้กำหนดให้แตกต่างตามวิชาเฉพาะแต่ละอย่างที่เรียน แต่อย่างต่ำต้องจบประถมปีที่ 4 หรือเทียบเท่า

8. อื่น ๆ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาที่ไม่สามารถเทียบชั้นได้

ความต้องการแรงงาน หมายถึง ความต้องการในตลาดแรงงานหรือความต้องการจ้างแรงงานของนายจ้างหรือสถานประกอบการทั้งหมดในแต่ละช่วง โดยเป็นความต้องการทดแทนคนเก่าที่ออกไป และความต้องการใหม่ที่เกิดขึ้น (รวมทั้งที่บรรจุแล้วและยังไม่ได้บรรจุ)

ตำแหน่งงานว่าง หมายถึง ตำแหน่งงานที่นายจ้างแจ้งให้สำนักงานจัดหางานของรัฐหาคนงานให้

ผู้สมัครงาน หมายถึง ผู้ต้องการหางานทำ และมาสมัครงานไว้ ณ สำนักงานจัดหางานของรัฐ

ผู้ได้รับการบรรจุงาน หมายถึง ผู้สมัครงานที่ได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานตามที่ต้องการของผู้สมัครงานและของนายจ้าง โดยบริการของสำนักงานจัดหางานของรัฐ

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของจังหวัดขอนแก่น

2.1 สภาพทั่วไป

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 20 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ 198 ตำบล 32 เทศบาล แบ่งเป็น 28 เทศบาลตำบล 3 เทศบาลเมือง 1 เทศบาลนคร มีพื้นที่ทั้งหมด 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่

ทิศเหนือ	ติดจังหวัดอุดรธานี เลย และหนองบัวลำภู
ทิศใต้	ติดจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดจังหวัดกาฬสินธุ์และมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดจังหวัดชัยภูมิและเพชรบูรณ์

สภาพทางเศรษฐกิจ

จังหวัดขอนแก่นมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (Gross Provincial Product : GPP) ปี 2547 ประมาณ 93,634 ล้านบาท จัดเป็นอันดับ 2 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองจากจังหวัดนครราชสีมา และเป็นอันดับที่ 15 ของประเทศ โดยที่อันดับที่ 1 คือ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ จังหวัดขอนแก่นมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี จำนวน 56,141 บาท เป็นอันดับ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นอันดับที่ 40 ของประเทศ โดยอันดับที่ 1 คือ ระยอง

โครงสร้างการผลิตของจังหวัดขอนแก่นประกอบด้วยการผลิตภาคเกษตร ร้อยละ 13.2 และการผลิตนอกภาคเกษตร ร้อยละ 86.8 โดยที่การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวที่สูงอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น รวมทั้งประเภทของอุตสาหกรรมมีการปรับเปลี่ยนจากอุตสาหกรรมเกษตรเป็นอุตสาหกรรมวิศวกรรม ในปี 2548 มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตั้งแต่เดือนมกราคม – เดือนตุลาคม 2548 จำนวนเงินลงทุนทั้งสิ้น 1,344.1 ล้านบาทและมีการจ้างงาน 6,469 คน

การศึกษาและสาธารณสุข

จังหวัดขอนแก่น มีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 1,326 แห่ง เป็นสถานศึกษาระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย 1,297 แห่ง ระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา 22 แห่ง และระดับอุดมศึกษา 7 แห่ง

ในปี 2547 จังหวัดขอนแก่นมีสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ 24 แห่ง และเอกชน 3 แห่ง สถานื่อนามัย 248 แห่ง มีบุคลากรทางการแพทย์ 233 คน และพยาบาล 1,706 คน

2.2 สภาพปัญหา

ในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนจังหวัดขอนแก่น ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2547 – 2550) ได้มีการสรุปสภาพปัญหา ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนา รวมทั้งกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ไว้ดังนี้

2.2.1 ด้านเศรษฐกิจ

1) ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม โดยมีครัวเรือนประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 213,260 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 49.2 ของครัวเรือนทั้งหมด และมีฐานะยากจนมีหนี้สินมาก ใช้จ่ายเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจไม่เพียงพอและไม่กระจายตัว

2) ใช้จ่ายการผลิตในภาคเกษตรกรรม พื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 93.26 อยู่ในเขตเกษตรน้ำฝน และมีความแปรปรวนทางธรรมชาติสูง คุณภาพดินไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก ทำให้ผลผลิตที่ได้มีน้อยและขาดคุณภาพ การผลิตส่วนใหญ่จะเป็นพืชดั้งเดิม ใช้วิธีผลิตแบบเดิม ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้มีน้อยขาดคุณภาพ ทำให้เสียเปรียบทางการค้า สินค้าบางชนิดล้นตลาด เพราะปลูกมากเกินไปความต้องการของตลาด เกษตรกรขาดการรวมกลุ่มและอำนาจต่อรองด้านการตลาด ทำให้เกษตรกรต้องมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น เนื่องจากการขายผลผลิตไม่ได้คุ้มกับการลงทุนที่ต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินทุนนอกระบบ

3) ด้านการผลิตภาคอุตสาหกรรม ประสบปัญหาด้านวัตถุดิบและแรงงาน มีความไม่แน่นอนด้านคุณภาพและปริมาณของวัตถุดิบในพื้นที่ ขาดข้อมูลข่าวสารในการจูงใจให้นักลงทุนภายนอกเข้ามาลงทุนในจังหวัด

4) ด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ทั้งในด้านภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวกและขาดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

2.2.2 ด้านสังคม

1) วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนยังมีคุณภาพชีวิตไม่ดีพอ เนื่องจากปัญหารายได้เป็นหลัก และการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ได้ผลผลิตน้อย คนในชนบทส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุและเด็ก คนหนุ่มสาวจะอพยพแรงงานไปต่างถิ่น ส่งผลให้ครอบครัวขาดความอบอุ่นและกระทบต่อความตื่นตัวและกระตือรือร้น วิถีชีวิตในชุมชนเมืองพึ่งพาอาศัยกันน้อยลง อาศัยกันอยู่อย่างแออัด เกิดปัญหาจราจรติดขัด ปัญหาขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย รวมทั้งปัญหายาเสพติด

2) การศึกษาของประชาชนในชนบทห่างไกลอยู่ในระดับต่ำเพียงภาคบังคับ เนื่องจากฐานะยากจน และสถานศึกษามีน้อย รวมทั้งยังไม่ได้รับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมเมืองและชนบท

2.2.3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม เนื่องมาจากการใช้ที่ไม่เหมาะสม ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
- 2) ขาดการบริหารจัดการที่ดีและมีคุณภาพของภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ปศุสัตว์และประชาชน และมีแนวโน้มปัญหาจะขยายตัวเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดมลภาวะทางอากาศและคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

2.3 ศักยภาพและโอกาสในการพัฒนา

2.3.1 ศักยภาพในการพัฒนา

- 1) เป็นศูนย์กลางการคมนาคม สามารถเชื่อมโยงการเดินทางไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั้งในและนอกภูมิภาคได้โดยสะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน
- 2) เป็นแหล่งรวมสถาบันการศึกษาและการฝึกอบรม โดยมีสถาบันการศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษาครบทุกพื้นที่ และมีสถาบันสอนด้านช่างตามมาตรฐานทุกกระทรวงครบทุกประเภท ทั้งสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น สถาบันเทคโนโลยี วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยการอาชีพ
- 3) เป็นศูนย์กลางการประชุม / สัมมนา โดยมีศูนย์ประชุมสัมมนาขนาด 3,800 ที่นั่ง และมีโรงแรมมาตรฐานสูงที่มีบริการด้านจัดประชุมสัมมนาในระดับ 3-5 ดาว เปิดบริการมากกว่า 5 แห่ง ซึ่งเคยจัดประชุมสัมมนาในระดับนานาชาติมาแล้ว คือ การประชุมเอเปค 2003
- 4) มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ทั้งของรัฐและเอกชน กว่า 600 เตียง มีคลินิกเอกชน มีจำนวนแพทย์และพยาบาลมากที่สุดในภูมิภาค มีมาตรฐานการให้บริการอยู่ในเกณฑ์สูงสุดของภูมิภาค และยังเป็นที่ตั้งของศูนย์การแพทย์ที่สำคัญ คือ ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ซึ่งมีอุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย
- 5) เป็นศูนย์ราชการและสถาบันการเงินโดยมีส่วนราชการต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตั้งอยู่เป็นจำนวนมากถึง 250 หน่วยงาน สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างครบถ้วนคอบ และยังเป็นที่ตั้งของสถานกงสุลต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของสำนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีสาขาธนาคารพาณิชย์ ทุกสาขากระจายในทุกพื้นที่

6) เป็นแหล่งวัตถุดิบทางการเกษตร โดยมีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง มีปริมาณมากและเพียงพอต่อการนำไปเป็นวัตถุดิบ ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและส่งออกจำหน่ายยังจังหวัดใกล้เคียงและต่างประเทศ

7) มีแหล่งพลังงาน โดยมีเขื่อนอุบลรัตน์ซึ่งเป็นเขื่อนกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ไว้ใช้ในการเกษตรและการผลิตไฟฟ้า และเป็นที่ตั้งของคลังน้ำมัน ป.ต.ท.

8) มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น คือ ประเพณีผูกเสี่ยว

9) มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นทางวัฒนธรรมที่สำคัญ คือ พระธาตุขามแก่น ปราสาทเป็ยน้อย เมืองโบราณโนนเมือง เป็นต้น

10) มีแรงงานอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มากถึง 0.87 ล้านคน หรือร้อยละ 53 ของประชากรทั้งจังหวัด

2.3.2 โอกาสในการพัฒนา

1) การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค ตามนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคจะทำให้จังหวัดขอนแก่นมีความพร้อมในด้านของปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การโทรคมนาคมสื่อสาร และจะได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาทั้งในด้านอุตสาหกรรมและการเกษตรกรรม

2) เป็นประตูเปิดสู่อินโดจีนและจีนตอนใต้ ตามโครงการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East-West Economic Corridor) จะเพิ่มโอกาสในด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวระหว่างลาว พม่า เวียดนาม และจีน ซึ่งจะเป็นตลาดค้าขนาดใหญ่ที่เปิดกว้าง และมีแหล่งวัตถุดิบทางธรรมชาติที่หลากหลาย และยังมีอุดมสมบูรณ์

3) นโยบายการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับประเทศจีน ญี่ปุ่น เยอรมัน เวียดนาม ใต้หวันและเดนมาร์ก จะทำให้จังหวัดขอนแก่นมีโอกาสนในการเพิ่มปริมาณและมูลค่าการค้าในตลาดต่างประเทศมากขึ้น

4) นโยบายการพัฒนาด้าน ICT โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำหนดให้จังหวัดขอนแก่นเป็นที่ตั้งของอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นศูนย์กลางด้านซอฟต์แวร์ จะทำให้จังหวัดขอนแก่นได้รับการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการวิจัย และพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ครบวงจรของภูมิภาคและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

5) นโยบายรัฐในการกำหนดสินค้าและบริการสู่สากล จะทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดขอนแก่นมีโอกาสไปสู่ครัวของโลก ที่สำคัญคือ โคนเนื้อ ผักปลอดสารพิษ และสมุนไพร

6) กระแสการตื่นตัวทางสิ่งแวดล้อมของนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชนในจังหวัด จะทำให้การแก้ไขปัญหาสังแวดล้อมมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2.4 กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

จังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาเป็นแหล่งผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร (Food Center) ของประเทศ โดยยกระดับมาตรฐานสินค้าหรือผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการให้มีคุณภาพสูงขึ้น สามารถแข่งขันได้และเป็นที่ต้องการของตลาดโลก ไว้ดังนี้

1. กลยุทธ์การแข่งขันด้านการเกษตร

1.1 การเพิ่มขีดความสามารถการผลิต และการแข่งขันในภาคเกษตรกรรม

1) การปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร จากการผลิตรูปแบบสินค้าเกษตรชนิดที่มีมูลค่าหรือให้ผลตอบแทนต่ำไปสู่ชนิดที่มีมูลค่าหรือให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า และมุ่งเน้นกระบวนการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่สะอาดและปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยการส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีด้านพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งปัจจัยการผลิตตามความจำเป็น การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย การส่งเสริมและสนับสนุนการตั้งศูนย์ผลิตพันธุ์ข้าวและพันธุ์พืชอื่น ๆ ของชุมชน

2) การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตในเขตเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาและคุณภาพในเขตเกษตรเศรษฐกิจ หรือเขตที่มีความเหมาะสมด้านกายภาพ โครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมตามยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรจังหวัดขอนแก่น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ - ปุ๋ยชีวภาพ การกำหนดเขตพื้นที่การผลิตที่เหมาะสม (Zoning) ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและวิทยาการจัดการผลิต การวิจัยเทคโนโลยีพื้นบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3) การปรับปรุงคุณภาพสินค้าระบบ Form Farm to Table โดยพัฒนาระบบการควบคุมตรวจสอบ และรับรองคุณภาพสินค้าเกษตรที่ผลิตภายในจังหวัด โดยการรณรงค์ให้ความสำคัญกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตคำนึงถึงคุณภาพ

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพสินค้า ตลอดจนการบังคับใช้ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสนับสนุนการนำอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานไปสู่ครัวของโลก

4) เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถด้านการผลิตและการตลาด ทั้งในและต่างประเทศของสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) โดยเชื่อมโยงบทบาทของมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อชุมชน โดยเน้นการศึกษากระบวนการผลิต การออกแบบ และคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย และมีมาตรฐานสูงขึ้น

1.2 การสร้างมูลค่าเพิ่มจากโซ่การผลิต (Value Chain)

1) การพัฒนารายได้จากโครงสร้างพื้นฐานการตลาดโดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานการตลาดภายในจังหวัดที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) การสร้างโอกาสในการสร้างรายได้จากโซ่การผลิต (Value Chain) โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่วัตถุดิบการเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้า การถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปการบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีศูนย์กลางการพัฒนาการผลิต รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบ Long Stay

1.3 การวิจัยและพัฒนา (R&D) การจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)

1) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) จัดระบบบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร รวมทั้งการเร่งจดทะเบียนพันธุ์พืชและทรัพย์สินทางปัญญา

2) การจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ตามนโยบายสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication Technology : ICT) เพื่อให้การบริการทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศครอบคลุมในทุกระดับทั้งแนวราบและแนวตั้ง

3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development : HRD) โดยมุ่งพัฒนาแกนนำเกษตรกร ผู้แทนองค์กรเกษตรกร รวมทั้งบุคลากรภาครัฐด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งทักษะวิชาการสมัยใหม่ในการให้บริการแก่เกษตรกร โดยการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดสัมนาพัฒนาการเกษตรของชุมชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. กลยุทธ์การแข่งขันด้านแรงงานและด้านอุตสาหกรรม

2.1 การยกระดับทักษะฝีมือกำลังแรงงานเพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขัน

- 1) พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการและโอกาสการจ้างแรงงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยร่วมมือกับสถานประกอบการเอกชนและภาคธุรกิจเอกชน
- 2) ฝึกอบรมทักษะฝีมืออาชีพด้านช่างโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อรองรับการลงทุนและอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนสถานประกอบการ ในการฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานใหม่ให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการผลิตมากขึ้น
- 4) เพิ่มระดับการใช้มาตรฐานแรงงานสากล ในสถานประกอบการที่ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานในสถานประกอบการให้มีมาตรฐานฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้น เพื่อลดความเสียหายและการกีดกันทางการค้า เนื่องจากมาตรฐานแรงงานเด็ก สตรี และสิ่งแวดล้อม

2.2 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมและพัฒนาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมส่งออกของภูมิภาค

- 1) พัฒนาและสนับสนุนอุตสาหกรรมใหม่ โดยพัฒนาให้จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการผลิต และการฝึกอบรมบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication Technology : ICT) เพื่อการพัฒนาไปสู่การเป็นสวนอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (Software Park) ที่เชื่อมโยงกับสวนอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ของประเทศได้
- 2) ส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ของภาคอุตสาหกรรมวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชน
- 3) เสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยการพัฒนาศักยภาพความสามารถด้านการประกอบการหรือการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้เป็นผู้ประกอบการกิจการอุตสาหกรรมใหม่ (New Entrepreneurs Creation = NEC)
- 4) เสริมสร้างบรรยากาศการลงทุนเพื่อให้เกิดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมทั้งภูมิภาค โดยการอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลการลงทุน และการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดบริการเดียว (One Stop Service) เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถขอรับบริการได้สะดวก

5) สนับสนุนสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยต่าง ๆ ศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อต่อยอดอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตรให้มีความหลากหลายและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. กลยุทธ์การแข่งขันด้านการค้า การบริการและการขนส่ง

3.1 การพัฒนาเพื่อยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ให้จังหวัดขอนแก่น เป็นศูนย์กลางการขนส่ง

1) พัฒนาประสิทธิภาพและปรับโครงข่ายคมนาคมขนส่งสินค้า และการสื่อสารให้จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและขนส่งสินค้าในภูมิภาค และเป็นประตูสู่อินโดจีน ที่มีการเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างทางบกและทางอากาศ และเป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาค

2) ปรับปรุงระบบการคมนาคมทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และทางอากาศ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างทางบกและทางอากาศ (Logistic)

3) ปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดระบบการจราจรให้มีความคล่องตัว การขยายถนนเชื่อมระหว่างจังหวัดให้เป็น 4 ช่องจราจร โดยให้มีการศึกษาและผลักดันระบบการขนส่งมวลชนให้มีประสิทธิภาพ

4) พัฒนาโครงข่ายเส้นทางรองรับการเป็นเมืองศูนย์กลางในภูมิภาคสู่ประตูอินโดจีน โดยพัฒนาถนนเลียบเมืองให้เป็น 4 ช่องจราจร ให้ครบวงแหวน และศึกษาเพิ่มวงแหวนชั้นนอก เพื่อรองรับการจราจรในอนาคต

5) พัฒนาระบบบริการขนส่งทางรถไฟ ด้วยระบบการขนส่งแบบตู้คอนเทนเนอร์ให้เชื่อมโยกับระบบบริการขนส่งทางรถยนต์อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้จังหวัดขอนแก่น เป็นศูนย์กลางการค้า และการบริการ

1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้ บริการได้อย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพ

2) เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งด้านสื่อสารโทรคมนาคม พลังงาน และสาธารณูปการเพื่อสนับสนุนการเพิ่มสมรรถนะการผลิตและการบริการ

3) สนับสนุนและพัฒนาด้านการบริการรักษาพยาบาลเพื่อให้จังหวัดขอนแก่น เป็นศูนย์กลางการแพทย์ในภูมิภาคและอนุภูมิภาคอินโดจีน เพื่อรองรับการบริการทั้งในภูมิภาคและอนุภูมิภาคอินโดจีน

4) สนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนาคุณภาพบริการด้านการรักษาพยาบาลและการส่งเสริมสุขภาพ

5) สนับสนุนธุรกิจการจัดประชุม / สัมมนา ให้มีมาตรการจูงใจเพื่อมุ่งสู่การเป็นเมืองศูนย์กลางการประชุมสัมมนาในภูมิภาค โดยเน้นการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการที่ได้ระดับมาตรฐานสากล ภายใต้กลไกการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งตลาดกลาง คลังสินค้าทางการเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมและกระจายสินค้าในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง

7) พัฒนาตลาดสินค้าและบริการในจังหวัดเพื่อการค้าภายในประเทศและการส่งออก

3.3 รักษาความเป็นธรรมทางการค้าและปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค

1) ให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองในการซื้อสินค้าและบริการในด้านราคา ปริมาณ คุณภาพ และความปลอดภัย

2) ส่งเสริมผู้บริโภคให้มีความเข้มแข็งในการรักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง

3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ เป็นผู้ประกอบการที่ดี (Good Corporate Governance)

4. กลยุทธ์การแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

4.1 พัฒนาการท่องเที่ยว ให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงกลุ่มพื้นที่

4.2 ปรับปรุงคุณภาพการบริการและผลิตภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

4.3 ส่งเสริมบทบาทของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบำรุงรักษา การ

ดูแลความสะอาด และการจัดระเบียบร้านค้า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และ สนับสนุนการพัฒนาสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านและบริการในท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยว ให้ มีมาตรฐานและมีคุณภาพ

4.4 พัฒนาบุคลากรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อพัฒนาเป็นมรดกเทศกัท้องถิ่น รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ตามกลยุทธ์และแนวทางพัฒนาที่กำหนดไว้ได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นปัจจัยที่สำคัญ รวมทั้งการเชื่อมโยงกับการพัฒนาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ จังหวัดและของภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.5 แนวโน้มสถานการณ์แรงงานตามยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

การพัฒนาจังหวัดขอนแก่นตามยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแนวทางพัฒนาที่กำหนดไว้ได้นั้น เป็นปัจจัยส่งเสริมให้เศรษฐกิจของจังหวัดขยายตัวเพิ่มขึ้น เปิดโอกาสให้มีการลงทุนทั้งทางด้านการ เกษตร ด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการต่าง ๆ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภาวะการลงทุนที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นย่อมส่งผลถึงการจ้างงานเพิ่มขึ้นด้วย เพราะแรงงานเป็นปัจจัย สำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจให้เจริญก้าวหน้า จึงเป็นโอกาสของแรงงานในจังหวัดสามารถมีงานทำมาก ขึ้นจากผลของการพัฒนาตามกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 ด้านการเกษตร

ในอดีตการประกอบอาชีพทางการเกษตรจะเป็นแบบดั้งเดิมที่อาศัย ดิน ฟ้า อากาศ และภูมิปัญญาท้องถิ่น หากแต่ในปัจจุบันและการวางแผนยุทธศาสตร์ในอนาคต การเกษตรแบบ ดั้งเดิมจะถูกแทนที่ด้วยการเกษตรที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในทุกขั้นตอนการผลิต ซึ่งต้องใช้ความรู้ ทางวิชาการสมัยใหม่ ดังนั้น บุคลากรทางการเกษตรในทุกสาขาจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน เช่น นักวิจัย นักพัฒนา และนักวิทยาศาสตร์ด้านการเกษตร นักออกแบบผลิตภัณฑ์ นักเทคโนโลยีด้าน การเกษตร อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาผลผลิตภาคเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สามารถแข่งขันได้และเป็นที่ต้องการของ ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ

2.5.2 ด้านอุตสาหกรรม

จากกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาจังหวัดด้านต่าง ๆ รวมทั้งผลการอนุมัติของ รัฐบาลที่ให้จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองต้นแบบทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT CITY)

โดยพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการผลิต และการฝึกอบรมบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นสวนอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (Software Park) ที่เชื่อมโยงกับสวนอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ของประเทศ จะเป็นปัจจัยดึงดูดนักลงทุนเข้ามาในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เพื่อลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านเกษตร การท่องเที่ยว การบริการ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ซึ่งส่งผลถึงความต้องการแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นตามภาวะการลงทุนในจังหวัด

2.5.3 ด้านการค้า การบริการและการขนส่ง

การพัฒนาขีดความสามารถให้จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการค้า และการบริการ โดยเฉพาะพัฒนาให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางการแพทย์ในภูมิภาคและอนุภูมิภาคอินโดจีน และเป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนาในภูมิภาค จะส่งผลให้มีความต้องการบุคลากรทางด้านทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล รวมทั้งแรงงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสัมมนาเป็นจำนวนมากเพื่อรองรับการลงทุนในธุรกิจบริการดังกล่าวข้างต้น สำหรับการพัฒนาให้จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางขนส่งทั้งทางบกและทางอากาศ จะต้องเร่งปรับปรุงโครงข่ายการคมนาคมทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และทางอากาศให้เกิดความสะดวกและคล่องตัวเพื่อเชื่อมโยงสู่ประตูอินโดจีน ด้วยการขยายถนนเชื่อมระหว่างจังหวัด การพัฒนาระบบบริการขนส่งทางรถไฟ ซึ่งเป็นการก่อสร้างขนาดใหญ่มีผลต่อการจ้างงานทั้งแรงงานฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือเป็นจำนวนมาก

2.5.4 ด้านการท่องเที่ยว

ตามนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเจริญเติบโต เพื่อสร้างรายได้ให้ กับประเทศ ดังนั้น ทุกจังหวัดจึงต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจนาเที่ยว การขายของที่ระลึก การผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน และธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นโอกาสดีของแรงงานในท้องถิ่นได้มีงานทำ เช่น เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพราะมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้เพิ่มขึ้น

การวางแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งนโยบายรัฐบาล เป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ ขยายตัวเพิ่มขึ้น สถานการณ์ดังกล่าวมีผลต่อการจ้างงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจทุกประเภทให้เจริญเติบโต ดังนั้น ผลของการเร่งพัฒนาด้านต่าง ๆ จะทำให้ตลาดแรงงานของจังหวัดขอนแก่นปรับตัวดีขึ้นตามไปด้วย

บทที่ 3

สถานการณ์แรงงานจังหวัดขอนแก่น

3.1 จำนวนประชากร

จากผลการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรจังหวัดขอนแก่น โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติในไตรมาสที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า มีประชากรรวมทั้งสิ้นจำนวน 1,655,447 คน เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 871,580 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.65 ของประชากรรวม เป็นผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 392,398 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.70 ของประชากรรวม สำหรับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 391,469 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.65 ของประชากรรวม

สำหรับกลุ่มที่อยู่ในกำลังแรงงาน แยกได้เป็น

- 1) ผู้มีงานทำ จำนวน 834,624 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.42 ของประชากรรวม
- 2) ผู้ว่างงาน หมายถึง ผู้ไม่มีงานทำและพร้อมที่จะทำงาน มีจำนวน 26,197 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.59 ของประชากรรวม และมีอัตราการว่างงานร้อยละ 3.01
- 3) ผู้ที่รอฤดูกาล หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่พร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากจะรอทำงานในฤดูกาลต่อไป จำนวน 10,759 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.65 ของประชากรรวม
- 4) อัตราการว่างงาน อยู่ที่ร้อยละ 3.01

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรจำแนกตามสภาพแรงงานและกำลังแรงงาน จังหวัดขอนแก่น
ไตรมาส 3 ปี 2544 – 2548

สถานภาพแรงงาน	2544	2545	2546	2547	2548
ประชากรรวม	1,822,099	1,833,873	1,846,116	1,850,084	1,655,447
1. ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	1,348,931	1,364,705	1,380,491	1,389,420	1,263,978
1.1 ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน	961,247	1,005,951	982,574	1,030,009	871,580
1.1.1 ผู้มีงานทำ	910,343	965,134	950,886	998,011	834,624
1.1.2 ผู้ว่างงาน	32,289	30,284	12,491	20,337	26,197
1.1.3 ผู้ที่รอฤดูกาล	18,615	10,533	19,197	11,661	10,759
1.2 ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	387,684	358,754	397,917	359,411	392,398
2. ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	473,168	469,168	465,625	460,664	391,469
3. อัตราการว่างงาน	3.36	3.0	1.28	1.98	3.01

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ก่อน พ.ศ. 2544 ประชากรวัยทำงาน หมายถึง ผู้มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป และตั้งแต่ พ.ศ. 2544 เป็นต้นไปเปลี่ยนเป็นอายุ 15 ปีขึ้นไป

$$\text{อัตราการว่างงาน} = \frac{\text{จำนวนผู้ไม่มีงานทำ}}{\text{กำลังแรงงานรวม}} \times 100$$

3.2 ภาวะการว่างงาน

ผู้ว่างงานของจังหวัดขอนแก่นในไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 รวมทั้งสิ้นจำนวน 26,197 คน คิดเป็นร้อยละ 3.01 ของกำลังแรงงานรวม ซึ่งพบว่าการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2547 ที่มีผู้ว่างงานรวมทั้งสิ้นจำนวน 20,337 คน คิดเป็นร้อยละ 1.89 ของกำลังแรงงานรวม และมีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.42 (ตามตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.2 จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามสาขาอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2544 – 2548

อุตสาหกรรม	2544	2545	2546	2547	2548
รวมทั้งสิ้น	910,343	965,134	950,886	998,011	834,624
1. สาขาเกษตรกรรม	485,349	490,382	507,652	512,045	430,444
1) การเกษตร การล่าสัตว์และ การป่าไม้	473,698	486,379	504,004	507,220	423,468
2) การประมง	11,651	4,003	3,648	4,825	6,976
2. สาขานอกเกษตรกรรม	424,994	474,752	443,234	485,966	404,180
1) การผลิต	134,399	112,795	105,793	135,471	98,795
2) การก่อสร้าง	32,980	46,069	44,914	47,508	34,613
3) ขยายส่ง ขยายปลีก ซ่อมยานพาหนะ และของใช้ส่วนบุคคลและ ครัวเรือน	112,531	137,057	144,189	116,324	94,176
4) โรงแรมและภัตตาคาร	41,900	39,156	34,624	40,877	46,526
5) การขนส่ง คมนาคม และ คลังสินค้า	19,006	22,806	14,348	19,921	15,456
6) กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจให้เช่าและธุรกิจอื่น ๆ	3,891	13,979	8,587	17,147	14,432
7) การบริหารราชการและ การป้องกันประเทศ	18,871	25,717	22,789	21,801	20,106
8) การศึกษา	37,712	30,096	27,318	39,294	31,807
9) อื่น ๆ *	23,704	47,077	40,672	47,623	48,269

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : 1. ก่อน พ.ศ. 2544 จัดจำแนกอุตสาหกรรมตามความเหมาะสมกับลักษณะประเภทอุตสาหกรรมของประเทศไทย โดยอ้างอิงจาก International Standard Industrial Classification (ISIC) 1958 ขององค์การสหประชาชาติ (UN) และตั้งแต่ พ.ศ. 2544 เป็นต้นมาใช้ตาม ISIC ฉบับ Revision 3, 1989

2. * หมายถึง รวมการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา การเป็นตัวกลางทางการเงิน การบริการสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การบริหารชุมชนสังคมและส่วนบุคคล ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล องค์กรระหว่างประเทศ และไม่ทราบ

3.3 ภาวะการมีงานทำ

เมื่อพิจารณาผู้มีงานทำจำแนกตามสาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า จากผู้มีงานทำรวมทั้งสิ้นจำนวน 834,624 คน เป็นผู้มีงานทำในภาคเกษตรกรรม จำนวน 430,444 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.57 ของผู้มีงานทำรวมของจังหวัด และเป็นผู้มีงานทำนอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 404,180 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.43 ของผู้มีงานทำรวมของจังหวัด และในจำนวนผู้มีงานทำนอกภาคเกษตรกรรมนั้น เป็นผู้มีงานทำในสาขาการผลิต สูงที่สุด จำนวน 98,795 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.44 รองลงมาเป็นผู้มีงานทำในสาขาขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานพาหนะและของใช้ส่วนบุคคล จำนวน 94,176 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.30 สาขาอื่น ๆ ซึ่งหมายถึง การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน การไฟฟ้า ก๊าซและการประปา การเป็นตัวกลางทางการเงิน การบริการสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การบริหารชุมชนสังคมและส่วนบุคคล ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล องค์กรระหว่างประเทศและไม่ทราบ จำนวน 48,269 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.94 สาขาโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 46,526 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.51 สาขาก่อสร้าง จำนวน 34,613 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.56 สาขาการศึกษา จำนวน 31,807 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.87 สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ จำนวน 20,106 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.98 สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม จำนวน 15,456 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.83 และกิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ธุรกิจให้เช่าและธุรกิจอื่น ๆ จำนวน 14,432 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.57 ของผู้มีงานทำนอกภาคเกษตรกรรม (ตามตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.3 จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามสภาพการทำงาน จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2544 – 2548

สถานภาพแรงงาน	2544	2545	2546	2547	2548
รวม	910,343	965,134	950,886	998,011	834,624
1. นายจ้าง	19,430	23,706	22,269	20,695	25,831
2. ลูกจ้างรัฐบาล	76,126	73,780	70,325	90,298	79,432
3. ลูกจ้างเอกชน	240,232	286,913	250,419	291,899	217,125
4. ทำงานส่วนตัว	351,520	334,551	345,936	343,191	315,136
5. ทำงานให้ครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	222,096	245,644	260,689	242,924	190,441
6. การรวมกลุ่ม	940	540	1,248	9,004	6,659

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.4 สถานภาพการทำงานของผู้มีงานทำ

เมื่อพิจารณาถึงสถานภาพการทำงานของผู้มีงานทำในจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 จำนวนทั้งสิ้น 834,624 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีสถานภาพการทำงานส่วนตัว จำนวน 315,136 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.76 รองลงมาเป็นผู้ที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้าง จำนวน 296,557 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.53 ซึ่งจำแนกลูกจ้างเป็นสองประเภท คือลูกจ้างเอกชนและลูกจ้างรัฐบาล เป็นลูกจ้างเอกชน จำนวน 217,125 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.01 ซึ่งมากกว่าลูกจ้างรัฐบาลที่มีจำนวน 79,432 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.52 ส่วนผู้ที่มีสถานภาพการทำงานให้ครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้าง มีจำนวน 190,441 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.82 เป็นนายจ้าง มีจำนวน 25,831 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.09 และการรวมกลุ่ม จำนวน 6,659 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.8 ของผู้มีงานทำ (ตามตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.4 จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามระดับการศึกษา จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2544 – 2548

ระดับการศึกษา	2544	2545	2546	2547	2548
รวม	910,343	965,134	950,886	998,011	834,624
1. ประถมศึกษาและต่ำกว่า	655,238	673,188	637,777	665,721	560,973
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	107,216	120,399	118,599	117,356	89,284
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย	43,612	51,647	68,116	29,739	50,018
4. อาชีวศึกษา	23,159	25,168	23,767	67,597	22,744
5. มหาวิทยาลัย	75,719	91,454	98,411	110,261	105,785
6. อื่น ๆ	5,399	3,278	4,216	7,337	5,820

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ผลรวมของแต่ละจำนวนอาจไม่เท่ากับยอดรวม ทั้งนี้เนื่องจากการปัดเศษทศนิยมของข้อมูลแต่ละจำนวนซึ่งได้จากการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3.5 ระดับการศึกษาของผู้มีงานทำ

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของผู้มีงานทำในจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า จำนวน 560,973 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 67.21 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา จำนวน 139,302 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.69 โดยแบ่งเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 89,248 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.70 มากกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีจำนวน 50,018 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.99 ระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) จำนวน 105,785 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.67 และระดับอาชีวศึกษา จำนวน 22,744 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.73 ของผู้มีงานทำ (ตามตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.5 จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2544 – 2548

ชั่วโมงการทำงาน	2544	2545	2546	2547	2548
รวม	910,343	965,134	950,886	998,011	834,624
1. 0 – 34 ชั่วโมง	162,330	171,398	141,877	143,630	167,264
2. 35 ชั่วโมงขึ้นไป	748,013	793,736	809,009	854,381	667,360

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ผลรวมของแต่ละจำนวนอาจไม่เท่ากับยอดรวม ทั้งนี้เนื่องจากการปัดเศษทศนิยมของข้อมูลแต่ละจำนวนซึ่งได้จากการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3.6 ชั่วโมงการทำงานของผู้มีงานทำ

นอกจากนี้ ชั่วโมงการทำงานของผู้มีงานทำต่อสัปดาห์ในจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานตั้งแต่ 35 ชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้มีงานทำเต็มทีในเรื่องชั่วโมงการทำงาน มีจำนวน 667,360 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 79.96 ของผู้มีงานทำ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีผู้มีงานทำที่มีชั่วโมงการทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 167,264 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.04 ของผู้มีงานทำ (ตามตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.6 ผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และบรรจุนาน จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2547 – 2548

ปี	ผู้สมัครงาน	ตำแหน่งงานว่าง	บรรจุนาน
2544	534	650	284
2545	261	547	126
2546	241	474	123
2547	671	696	145
2548	1,021	440	123

ที่มา : ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จังหวัดขอนแก่น

3.7 การบริการจัดหางานโดยรัฐ

เมื่อพิจารณาจากการใช้บริการจัดหางานของผู้ที่ต้องการหางานทำ และมาสมัครงานกับสำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 เปรียบเทียบกับไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2547 พบว่า มีผู้มาลงทะเบียนสมัครงานเพิ่มขึ้นจำนวน 1,021 คน คิดเป็นร้อยละ 52.16 ในขณะที่ตำแหน่งงานว่างหรือความต้องการแรงงานของสถานประกอบการที่แจ้งไว้กับสำนักงานจัดหางานจังหวัด มีจำนวน 440 อัตรา ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 36.78

และผู้สมัครงานที่ได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานตามที่ต้องการของผู้สมัครงานและของนายจ้าง มีจำนวน 123 คน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 15.17 นอกจากนี้ ยังพบว่ามีอัตราการบรรจุงานต่อผู้สมัครงานอยู่ที่ร้อยละ 12.0 อัตราการบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่างอยู่ที่ร้อยละ 28.0 และสัดส่วนตำแหน่งงานว่างต่อผู้สมัครงานอยู่ที่ร้อยละ 0.4 (ตามตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.7 ผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และบรรจุงาน จำนวนตามเพศ วุฒิการศึกษา จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548

	เพศ				วุฒิการศึกษา							อายุ					
	รวม	ชาย	หญิง	ไม่ ระบุ	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	ปวช.	ปวส.	ปวท.	ป. ตรี	อื่นๆ	15- 17	18- 24	25- 29	30- 39	40- 49	50 ขึ้นไป
ผู้สมัคร งาน	1021	429	592	0	227	327	83	136	4	241	3	1	278	279	328	116	43
ตำแหน่ง งานว่าง	440	96	63	281	73	107	82	61	59	57	1	5	269	109	51	4	2
บรรจุงาน	123	47	76	0	8	59	5	25	0	26	0	0	57	43	19	2	2

ที่มา : ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จังหวัดขอนแก่น

ผู้สมัครงาน

มีผู้สมัครงานที่ต้องการหางานทำ และมาสมัครงานกับสำนักงานจัดหางานของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 มีจำนวน 1,021 คน พบว่ามีจำนวนมากกว่าความต้องการแรงงานหรือตำแหน่งงานว่าง คิดเป็นร้อยละ 132.05 เพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 52.16 โดยเป็นผู้สมัครงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสูงสุด จำนวน 327 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.03 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 241 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.60 และระดับประถมศึกษา จำนวน 227 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.23 ของผู้สมัครงาน ในขณะที่เป็นผู้สมัครงานอายุระหว่าง 30 – 39 ปี สูงที่สุด จำนวน 328 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.12 รองลงมาอายุระหว่าง 25 – 29 ปี จำนวน 279 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.33 และอายุระหว่าง 18 – 24 ปี จำนวน 278 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.23 ของผู้สมัครงาน(ตามตารางที่ 3.7)

ตำแหน่งงานว่าง

ในไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 มีความต้องการแรงงานจากตำแหน่งงานว่าง ที่แจ้งไว้กับสำนักงานจัดหางานจังหวัด จำนวน 440 อัตรา ลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิด

เป็นร้อยละ 36.79 โดยเป็นความต้องการแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสูงสุด จำนวน 107 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 24.32 รองลงมาเป็นระดับ ปวช. จำนวน 82 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 18.64 และระดับประถมศึกษา จำนวน 73 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 16.59 และมีความต้องการแรงงานที่มีอายุระหว่าง 18 – 24 ปี สูงที่สุดคือ จำนวน 269 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 61.14 รองลงมาอายุระหว่าง 25 – 29 ปี จำนวน 109 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 24.77 และอายุระหว่าง 30 – 39 ปี จำนวน 51 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 11.59 ของความต้องการแรงงาน(ตามตารางที่ 3.7)

การบรรจุงาน

ในส่วนของการบรรจุงานที่ได้เข้าทำงานตามที่ต้องการของผู้สมัครงาน และของนายจ้างของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 มีจำนวน 123 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.05 ของผู้สมัครงาน และคิดเป็นร้อยละ 27.95 ของตำแหน่งงานว่าง ลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 15.18 โดยมีผู้สมัครงานที่ได้รับการบรรจุงานมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สูงที่สุด จำนวน 59 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 47.97 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 26 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 21.14 และระดับ ปวส. จำนวน 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.33 ของการบรรจุงาน ซึ่งเป็นการบรรจุงานอายุระหว่าง 18 – 24 ปี สูงที่สุด จำนวน 57 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.34 รองลงมาอายุระหว่าง 25 – 29 ปี จำนวน 43 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 34.96 และอายุระหว่าง 30 – 39 ปี จำนวน 19 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.45 ของการบรรจุงาน(ตามตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.8 ตำแหน่งงานว่างจำแนกตามประเภทอาชีพ 5 อันดับแรก จังหวัดขอนแก่นไตรมาส 3 ปี 2548

ประเภทอาชีพ	จำนวน	หน่วย
1. พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	113	อัตรา
2. ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	72	อัตรา
3. อาชีพงานพื้นฐาน	66	อัตรา
4. เสมียน เจ้าหน้าที่	56	อัตรา
5. ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่าง ๆ	50	อัตรา

ที่มา : ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จังหวัดขอนแก่น

เมื่อจำแนกตำแหน่งงานว่างตามประเภทอาชีพ 5 อันดับแรกของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า มีตำแหน่งงานว่างในประเภทอาชีพพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาดมากที่สุด จำนวน 113 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 25.68 รองลงมาเป็น

ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 72 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 16.37 อาชีพงานพื้นฐาน จำนวน 66 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 15 อาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ จำนวน 56 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 12.73 และผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่าง ๆ จำนวน 50 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 11.37 ของตำแหน่งงานว่าง (ตามตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.9 ผู้สมัครงานจำแนกตามประเภทอาชีพ 5 อันดับแรก จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548

ประเภทอาชีพ	จำนวน	หน่วย
1. อาชีพงานพื้นฐาน	271	อัตรา
2. เสมียน เจ้าหน้าที่	170	อัตรา
3. พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	140	อัตรา
4. ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	132	อัตรา
5. ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่าง ๆ	99	อัตรา

ที่มา : ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จังหวัดขอนแก่น

เมื่อจำแนกผู้สมัครงานตามประเภทอาชีพ 5 อันดับแรกของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า อาชีพงานพื้นฐาน มีผู้สมัครงานสูงสุด จำนวน 271 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.52 รองลงมาเป็นเสมียน เจ้าหน้าที่ จำนวน 170 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.65 พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด จำนวน 140 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.72 ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 132 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.93 ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่าง ๆ จำนวน 99 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.70 ของผู้สมัครงาน (ตามตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.10 การบรรจุงานจำแนกตามประเภทอาชีพ 5 อันดับแรก จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548

ประเภทอาชีพ	จำนวน	หน่วย
1. อาชีพงานพื้นฐาน	46	อัตรา
2. พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	23	อัตรา
3. เสมียน เจ้าหน้าที่	19	อัตรา
4. ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	16	อัตรา
5. ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่าง ๆ	7	อัตรา

ที่มา : ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จังหวัดขอนแก่น

สำหรับการบรรจุงานเมื่อจำแนกตามประเภทอาชีพ 5 อันดับแรกของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า อาชีพงานพื้นฐาน มีการบรรจุงานสูงสุด จำนวน

46 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.40 รองลงมาเป็นพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด จำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.70 เสมียน เจ้าหน้าที่ จำนวน 19 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.45 ช่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 25.57 และผู้ปฏิบัติงานโดยใช้ฝีมือในธุรกิจต่างๆ จำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.70 ของผู้มีงานทำ (ตามตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.11 ตำแหน่งงานว่างจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม 5 อันดับแรก จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน	หน่วย
1. การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์	139	อัตรา
2. การผลิต	110	อัตรา
3. อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจให้เช่า	71	อัตรา
4. โรงแรมและภัตตาคาร	49	อัตรา
5. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	19	อัตรา

ที่มา : ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จังหวัดขอนแก่น

ตำแหน่งงานว่างหรือความต้องการแรงงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม 5 อันดับแรกของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม - กันยายน) ปี 2548 พบว่า มีความต้องการแรงงานประเภทขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ สูงที่สุด จำนวน 139 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 31.59 รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมประเภทการผลิต จำนวน 110 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 25 อุตสาหกรรมประเภทอสังหาริมทรัพย์และธุรกิจให้เช่า จำนวน 71 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 16.14 อุตสาหกรรมประเภทโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 49 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 11.14 และอุตสาหกรรมประเภทการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและคมนาคม จำนวน 19 อัตรา หรือคิดเป็นร้อยละ 4.32 ของตำแหน่งงานว่าง (ตามตารางที่ 3.11)

ตารางที่ 3.12 การบรรจุงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม 5 อันดับแรก จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน	หน่วย
1. การผลิต	51	อัตรา
2. การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์	23	อัตรา
3. โรงแรมและภัตตาคาร	22	อัตรา
4. อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจให้เช่า	14	อัตรา
5. การเกษตรกรรม	5	อัตรา

ที่มา : ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จังหวัดขอนแก่น

จำนวนผู้ที่ได้งานทำจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม 5 อันดับแรกของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า มีผู้ได้งานทำในอุตสาหกรรมประเภทการผลิต สูงที่สุด จำนวน 51 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 41.46 รองลงมาอยู่ในอุตสาหกรรมประเภทขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.70 อุตสาหกรรมประเภทโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 22 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 17.89 อุตสาหกรรมประเภทอสังหาริมทรัพย์และธุรกิจให้เช่า จำนวน 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.38 และอุตสาหกรรมประเภทการเกษตรกรรม จำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.05 ของผู้ที่ได้งานทำ (ตามตารางที่ 3.12)

ตารางที่ 3.13 จำนวนคนงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ จังหวัดขอนแก่น ปี 2547–2548

ลำดับ ที่	ประเทศ	มกราคม - ธันวาคม ปี 2547	มกราคม - ตุลาคม ปี 2548	ไตรมาส 3	
				2547	2548
1.	ไต้หวัน	4,921	3,442	1,198	1,371
2.	อิสราเอล	754	470	333	160
3.	เกาหลีใต้	746	766	166	330
4.	สิงคโปร์	707	597	161	136
5.	บรูไน	282	297	49	76
6.	มาเลเซีย	146	121	-	22
7.	อื่นๆ	1,382	1,136	334	350
	รวม	8,938	5,835	2,241	2,445

ที่มา : ฝ่ายสารสนเทศและศูนย์ทะเบียนคนหางาน สำนักบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมการจัดหางาน

3.8 การไปทำงานต่างประเทศ

การจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 (กรกฎาคม – กันยายน) ปี 2548 มีคนงานเดินทางไปทำงานต่างประเทศรวมทั้งสิ้น จำนวน 2,245 คน ในจำนวนนี้เดินทางไปทำงานไต้หวันมากที่สุด จำนวน 1,371 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 61.07 รองลงมาเป็นประเทศอื่นๆ จำนวน 350 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.59 ประเทศเกาหลีใต้ จำนวน 330 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.70 ประเทศอิสราเอล จำนวน 160 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.13 และประเทศสิงคโปร์ จำนวน 136 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.06 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากยอดผู้ที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศในไตรมาส 3 ปี 2547 ซึ่งมีจำนวน 2,241 คน หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.18 ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ถดถอยทางเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นตลาดแรงงานของไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะไต้หวัน ทำให้มีการเลิกกิจการ การย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีทรัพยากรและค่าจ้างราคาถูก นอกจากนี้ไต้หวัน

พยายามดำเนินนโยบายลดต้นทุนการผลิต โดยหักค่าอาหารและที่พักที่นายจ้างเคยให้แรงงานต่างชาติลง หากแรงงานชาติใดไม่ยินยอมก็จะหันไปใช้แรงงานจากประเทศที่มีต้นทุนค่าแรงงานถูกกว่า เช่น พม่า กัมพูชา มองโกเลีย บังกลาเทศ และเกาหลีเหนือ ส่วนที่เป็นตลาดแรงงานอื่น ๆ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และประเทศในตะวันออกกลาง ก็มีนโยบายชะลอการนำเข้าแรงงานต่างชาติเพื่อสงวนอาชีพให้แรงงานท้องถิ่น และพยายามมุ่งเน้นแรงงานที่มีฝีมือมากขึ้น(ตามตารางที่ 3.13)

ตารางที่ 3.14 ความต้องการแรงงานต่างชาติ จังหวัดขอนแก่น ปี 2548

ประเภทกิจการ	ความต้องการแรงงานต่างชาติ					ออกใบอนุญาตทำงาน				
	นายจ้าง	รวม	พม่า	ลาว	กัมพูชา	นายจ้าง	รวม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
1. ประมง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. ต่อเนื่องประมง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. เกษตรและปศุสัตว์	190	343	59	267	17	173	198	36	153	9
4. โรงสีข้าว	4	136	41	95	0	3	6	1	5	0
5. โรงอิฐ	4	267	91	96	80	2	3	1	2	0
6. โรงน้ำแข็ง	8	61	9	51	1	3	9	0	9	0
7. ขนถ่ายสินค้าทางน้ำ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. ก่อสร้าง	22	1,336	104	1,199	33	9	16	6	9	1
9. เหมืองแร่/เหมืองหิน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	394	792	114	659	19	453	474	774	377	18
11. อื่น ๆ (ระบุ)	376	5,445	3,680	1,652	113	215	827	593	225	9
1) ผลิตเตา, อวน, สิ่งทอ	8	3,997	3,342	605	50	5	509	507	2	0
2) รับจ้างทั่วไป	26	35	7	27	1	16	17	5	8	4
3) ค้าขาย	324	1,091	185	876	30	187	282	81	196	5
4) ทอเสื่อพลาสติก	2	46	10	26	10	1	6	0	6	0
5) รับซื้อของเก่า	5	63	10	43	10	2	7	0	7	0
6) ปั่นน้ำมัน	6	19	2	15	2	4	6	0	6	0
7) ขนถ่ายสินค้า	3	110	50	50	10	0	0	0	0	0
8) ผลิตท่อพีวีซี	1	20	10	10	0	0	0	0	0	0
9) ผลิตก้อนด้าลี	1	200	200	0	0	0	0	0	0	0
รวม	998	8,380	4,098	4,019	263	858	1,533	711	785	37

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น

3.9 ความต้องการแรงงานต่างด้าว

ในปี 2548 จังหวัดขอนแก่น มีคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองตามมติคณะรัฐมนตรีจดทะเบียนทั้งสิ้น 1,902 คน สัญชาติพม่า จำนวน 313 คน สัญชาติลาว จำนวน 1,517 คน และสัญชาติกัมพูชา จำนวน 72 คน โดยมีนายจ้างรวม 998 คน (เป็นนายจ้างเก่า 656 คน และนายจ้างใหม่ 342 คน) มีความต้องการแรงงานต่างด้าว 8,380 คน เป็นแรงงานพม่า จำนวน 4,098 คน แรงงานลาว จำนวน 4,019 คน และแรงงานกัมพูชา จำนวน 263 คน มีการขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานต่างด้าว จำนวน 1,533 คน เป็นแรงงานพม่า จำนวน 711 คน แรงงานลาว จำนวน 785 คน และแรงงานกัมพูชา จำนวน 37 คน โดยประเภทกิจการที่มีความต้องการแรงงานต่างด้าวมากที่สุดคือ กิจการประเภทผลิตแหวอนและสิ่งทอ ซึ่งมีความต้องการแรงงานจำนวน 3,997 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 ของความต้องการแรงงานทั้งหมด รองลงมาเป็นกิจการประเภทก่อสร้าง จำนวน 1,336 คน คิดเป็นร้อยละ 15.94 (ตามตารางที่ 3.14) และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายทั้ง 3 สัญชาติ คณะรัฐมนตรีจึงมีการกำหนดให้ดำเนินการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมาย โดยให้เป็นไปตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU) รวมทั้งขอให้ประเทศลาว กัมพูชา และพม่า ดำเนินการพิสูจน์สัญชาติแรงงาน เพื่อให้แรงงานต่างด้าวดังกล่าวเข้ามาสู่ระบบการจ้างงานต่อไป

ตารางที่ 3.15 จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามขนาด จังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548

ขนาดสถานประกอบการ	จำนวน (แห่ง)	จำนวนคนงาน (คน)			
		ชาย	หญิง	เด็ก	รวม
จำนวน 1 - 49 คน	5,951	28,337	18,136	268	46,741
จำนวน 50 - 499 คน	203	15,666	11,839	8	27,513
จำนวน 500 -1,000 คนขึ้นไป	19	8,320	14,799	35	23,154
รวม	6,173	52,323	44,774	311	97,408

ที่มา : สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดขอนแก่น ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2548

3.10 จำนวนของสถานประกอบการและลูกจ้าง

จำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างของจังหวัดขอนแก่น ในไตรมาส 3 (กรกฎาคม - กันยายน) ปี 2548 มีจำนวน 6,173 แห่ง ลูกจ้าง 97,408 คน โดยส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 1 - 49 คน จำนวน 5,951 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.40 ของสถานประกอบการทั้งหมด และมีลูกจ้าง จำนวน 46,741 คน คิดเป็นร้อยละ 47.98 ของจำนวนลูกจ้าง

ทั้งหมด และมีสถานประกอบการขนาดกลางที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 50 - 499 คน จำนวน 203 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.29 ของสถานประกอบการทั้งหมด และมีลูกจ้าง จำนวน 27,513 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด ส่วนสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 500 – 1,000 คนขึ้นไป มีจำนวน 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของสถานประกอบการทั้งหมด และมีลูกจ้าง จำนวน 23,154 คน คิดเป็นร้อยละ 23.77 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด (ตามตารางที่ 3.15)

ตารางที่ 3.16 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2546 และกำลังศึกษา ปีการศึกษา 2547

สังกัด	ระดับการศึกษา	ผู้สำเร็จการศึกษา ปี 2546 (คน)	ผู้กำลังศึกษา ปี 2547 (คน)
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 3 แห่ง - เอกชน จำนวน 2 แห่ง - รัฐ จำนวน 1 แห่ง	ปริญญาตรีขึ้นไป	1,440	8,864
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2,908	16,208
สถาบัน/มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 1 แห่ง	ปวช.	240	1,494
	ปริญญาตรีขึ้นไป	826	1,638
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 10 แห่ง	ปวช.	3,483	9,742
	ปวส.	2,520	6,024
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,158 แห่ง	ป.6	23,661	23,065
	ม.3	21,602	21,978
	ม.6	11,021	10,092
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 83 แห่ง	ป.6	1,891	2,132
	ม.3	547	623
	ม.6	223	214
	ปวช.	1,773	2,319
	ปวส.	6,072	150
รวม		78,207	104,543

ที่มา : กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

3.11 ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษา

จากงานสำรวจข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2546 และประมาณการผู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน ปี 2547 ของกองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน พบว่า จำนวน

ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับในจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2546 มีจำนวน 78,207 คน จากจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 1,255 แห่ง โดยเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับการศึกษาระดับต้น (<= มัธยมศึกษา) จำนวน 47,701 คน คิดเป็นร้อยละ 60.99 ของผู้สำเร็จการศึกษาปี 2546 ทั้งหมด เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับกลาง (มัธยมศึกษาตอนปลาย - ปวช.) จำนวน 16,740 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 และเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูง (ปวส. - ปริญญาตรีขึ้นไป) จำนวน 13,766 คน คิดเป็นร้อยละ 17.61 สำหรับผู้กำลังศึกษาทุกระดับในจังหวัดขอนแก่น ในปีการศึกษา 2547 พบว่า มีจำนวน 104,543 คน จากจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 1,255 แห่ง โดยเป็นผู้ที่กำลังศึกษาระดับการศึกษาระดับต้น (<= มัธยมศึกษา) จำนวน 47,789 คน คิดเป็นร้อยละ 45.72 ของผู้กำลังศึกษาปี 2547 ทั้งหมด เป็นผู้กำลังศึกษาระดับกลาง (มัธยมศึกษาตอนปลาย - ปวช.) จำนวน 23,861 คน คิดเป็นร้อยละ 22.83 และเป็นผู้กำลังศึกษาระดับสูง (ปวส. - ปริญญาตรีขึ้นไป) จำนวน 32,884 คน คิดเป็นร้อยละ 31.45 (ตามตารางที่ 3.16)

ตารางที่ 3.17 จำนวนผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอาชีพ จังหวัดขอนแก่น ปี 2547 - 2548

หลักสูตรการฝึกอาชีพ	ปี 2547		ปี 2548	
	ฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน	ฝึกเตรียมเข้าทำงาน	ฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน	ฝึกเตรียมเข้าทำงาน
กลุ่มอาชีพช่างก่อสร้าง	476	100	115	111
กลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรม	468	127	557	114
กลุ่มอาชีพช่างเครื่องกล	475	199	470	185
กลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	2,136	157	1,118	127
กลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์	38	64	502	41
กลุ่มอาชีพช่างธุรกิจและบริการ	876	55	904	74
การพัฒนาบุคลากรฝึกภายนอก	94	0	0	0
การพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	52	0	0	0
รวม	4,615	702	3,666	652

ที่มา : สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น

3.12 ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอาชีพ

จากการเปิดฝึกอบรมอาชีพด้านต่าง ๆ ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น ในปี 2548 มีผู้สำเร็จการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานและเตรียมเข้าทำงานทั้งสิ้น 6,318 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 18.83 โดยเป็นผู้สำเร็จการฝึกอาชีพ สาขาช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1,245 คน คิดเป็นร้อยละ 19.71 รองลงมาเป็นสาขาช่างธุรกิจและบริการ จำนวน 978 คน คิดเป็นร้อยละ 15.47

สาขาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 671 คน คิดเป็นร้อยละ 10.62 สาขาช่างเครื่องกล จำนวน 665 คน คิดเป็นร้อยละ 10.52 ตามลำดับ (ตามตารางที่ 3.17)

เมื่อพิจารณาผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาเปรียบเทียบปี 2547 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาสาขาช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ในปี 2548 ลดลงจากปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 45.71 ในขณะที่สาขาช่างธุรกิจและบริการ มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 5.05 สาขาช่างอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 12.77 สาขาช่างเครื่องกล ลดลงคิดเป็นร้อยละ 1.33

ตารางที่ 3.18 ผลการศึกษาวิจัยภาวะการจ้างงานและแนวโน้มในระยะ 3 – 6 เดือน (มิถุนายน – ธันวาคม 2548)

ประเด็นที่สอบถาม/ให้แสดงความคิดเห็น	จำนวน (แห่ง)	คำตอบ/ความเห็น					ค่าเฉลี่ย
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
ในปัจจุบัน สถานประกอบการของท่านมีการดำเนินการอยู่ในระดับที่ดีมาก	67 100%	7 10.45%	29 43.28%	23 34.33%	5 7.46%	3 4.48%	3.38
ในปัจจุบัน สถานประกอบการของท่านมีการดำเนินการอยู่ในระดับที่ดีพอใช้	67 100%	8 11.94%	31 46.27%	17 25.37%	10 14.93%	1 1.49%	3.52
ในปัจจุบัน สถานประกอบการของท่านมีการดำเนินการอยู่ในระดับที่ไม่ค่อยดีเท่าใดนัก	67 100%	0 0.00%	5 7.46%	18 26.87%	36 53.73%	8 11.94%	2.30
ในปัจจุบัน สถานประกอบการของท่านมีการดำเนินการอยู่ในระดับที่ไม่ดีเป็นอย่างยิ่ง	67 100%	0 0.00%	3 4.48%	13 19.40%	20 29.85%	31 46.27%	1.82
ในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า สถานประกอบการของท่านมีความต้องการที่จะขยายกิจการ	67 100%	13 19.40%	13 19.40%	26 38.81%	8 11.94%	7 10.45%	3.25
ในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า สถานประกอบการของท่านจะดำเนินการต่อไป แต่ไม่ต้องการขยายกิจการ	67 100%	4 5.97%	10 14.93%	25 37.31%	24 35.82%	4 5.97%	2.79
ในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า สถานประกอบการของท่านอาจจะต้องเลิกดำเนินการ	67 100%	1 1.49%	0 0.00%	9 13.43%	21 31.34%	36 53.74%	1.64
ในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า สถานประกอบการของท่านจะต้องเลิกดำเนินการอย่างแน่นอน	67 100%	1 1.49%	0 0.00%	9 13.43%	9 13.43%	48 71.65%	1.46
ในขณะนี้ สถานประกอบการของท่านมีความต้องการปลดลูกจ้าง / คนงานที่ทำงานอยู่เดิม	67 100%	1 1.49%	1 1.49%	10 14.93%	31 46.27%	24 35.82%	1.87
ในขณะนี้ สถานประกอบการของท่านมีความต้องการจ้างลูกจ้าง / คนงานเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่เดิม	67 100%	17 25.37%	23 34.33%	12 17.91%	8 11.94%	7 10.45%	3.52
ในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า สถานประกอบการของท่านอาจจะปลดหรือเลิกจ้าง ลูกจ้าง / คนงาน	67 100%	0 0.00%	2 2.98%	20 29.85%	26 38.81%	19 28.36%	2.07
ในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า สถานประกอบการของท่านอาจจะจ้างลูกจ้าง / คนงาน เพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่เดิม	67 100%	9 13.43%	20 29.85%	22 32.84%	13 19.40%	3 4.48%	3.28

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น

3.13 ภาวะการจ้างงานและแนวโน้มในระยะ 3 – 6 เดือน (มิถุนายน - ธันวาคม 2548)

จากการสำรวจความเห็นของเจ้าของสถานประกอบการ ประธานคณะกรรมการบริหาร กรรมการผู้จัดการ และฝ่ายบริหารของสถานประกอบการ จำนวน 67 แห่งในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น ในระหว่างวันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2548 ของสำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น ด้วยการเก็บข้อมูล (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามตามแบบ Likert – type scaies 5 ระดับความคิดเห็น และแบบสอบถามข้อเท็จจริง “เชิงประจักษ์” โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายประเภทของสถานประกอบการเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทการผลิต จำนวน 22 แห่ง ประเภทการก่อสร้าง จำนวน 11 แห่ง ประเภทการขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคารและโรงแรม จำนวน 29 แห่ง และประเภทการขนส่ง คลังสินค้า และการคมนาคม จำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 67 แห่ง โดยมีผลการวิเคราะห์ (ตามตารางที่ 3.17) สรุปได้ดังนี้

1) สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น มีสภาพการดำเนินกิจการอยู่ในระดับที่ “ดีมาก” ถึง “ดีพอใช้” สำหรับประเภทสถานประกอบการที่อยู่ในระดับดีมาก คือ ประเภท “การผลิต” และ “การบริการ” ส่วนสถานประกอบการประเภท “ขนส่ง” มีการดำเนินกิจการอยู่ในระดับที่ “ดีพอใช้” ขณะที่สถานประกอบการประเภท “การก่อสร้าง” ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินกิจการอยู่ในระดับที่ดี แต่ก็เชื่อมั่นว่าไม่ได้อยู่ในสภาพที่ไม่ดีเช่นกัน

2) ในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า (มิถุนายน - ธันวาคม 2548) มีแนวโน้มที่จะดำเนินกิจการต่อไปได้ตามปกติ มีโอกาสที่จะขยายกิจการ ขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ยังไม่พบปัญหาเรื่อง “การเลิกกิจการ” ในระยะนี้

3) ในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า (มิถุนายน - ธันวาคม 2548) สถานประกอบการยังไม่มีความต้องการเลิกจ้างหรือปลดลูกจ้าง / คนงาน ที่ทำงานอยู่ แต่มีแนวโน้มที่ต้องการจ้างลูกจ้าง / คนงาน เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเภทกิจการ “การผลิต” ซึ่งมีความต้องการแรงงานสูงที่สุด รองลงมาเป็นประเภทกิจการ “การก่อสร้าง” และ “การบริการ” ตามลำดับ

3.14 ภาวะทางเศรษฐกิจ

สถานการณ์แรงงานที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ภาวะทางเศรษฐกิจของจังหวัด เพราะหากภาวะทางเศรษฐกิจของจังหวัดปรับตัวดีขึ้น ย่อมส่งผลถึงความต้องการแรงงานให้ปรับตัวดีขึ้นตามไปด้วย และจากรายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินของจังหวัด ปี 2548 ซึ่งจัดทำโดยธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ว่า ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดโดยรวมในช่วง 9 เดือนแรก (มกราคม – กันยายน) ปี 2548 มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2547 และครึ่งปีแรกของปี 2548 เป็นผลมาจากราคาพืชผลทางการเกษตรส่วนใหญ่ปรับตัวสูงขึ้นตามความต้องการของตลาด

ยกเว้นราคาข้าวเปลือกที่ปรับลดลง การผลิตของภาคอุตสาหกรรม ประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ ส่วนภาคการก่อสร้างขยายตัว ด้านการใช้จ่ายชะลอตัวลง ขณะที่การลงทุนของภาคเอกชนยังขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2547 รวมทั้งนโยบายและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐบาล ภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้น ได้แก่

ภาคอุตสาหกรรม

ในช่วง 9 เดือนแรก (มกราคม – กันยายน) ปี 2548 การผลิตของอุตสาหกรรมในจังหวัดขอนแก่นที่สำคัญบางประเภท โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ได้แก่ โรงงานน้ำตาลต้องปิดหีบเร็วกว่าทุกปี คาดว่าจะได้ผลผลิตน้ำตาลลดลงร้อยละ 23.3 อุตสาหกรรมแปรรูปมันสำปะหลังทั้งโรงงานแป้งมัน ลานมันเส้น และโรงงานอัดเม็ดต่างขาดแคลนหัวมันสำปะหลังที่ใช้ในการผลิต ราคาหัวมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง แต่ยังมีอุตสาหกรรมที่ขยายตัวสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากความต้องการจากต่างประเทศยังมีสูงอยู่ ภาคการก่อสร้างยังขยายตัวเนื่องจาก มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ในโครงการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ผ่านธนาคารอาคารสงเคราะห์ โครงการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์ รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับต่ำเป็นแรงจูงใจ

การลงทุนภาคเอกชน

การลงทุนภาคเอกชนในช่วง 9 เดือนแรก (มกราคม – กันยายน) ปี 2548 ยังคงขยายตัว ถึงแม้ว่าจะมีการชะลอตัวลงในช่วงครึ่งปีแรก เนื่องจากผลกระทบจากราคาน้ำมันและแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยที่ปรับตัวสูงขึ้น เมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้จดทะเบียนธุรกิจประกอบการรายใหม่ 292 ราย เงินทุน 543.6 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2547 มีจำนวน 336 ราย เงินทุน 501.1 ล้านบาท มีจำนวนผู้จดทะเบียนลดลงร้อยละ 13.10 ในขณะที่จำนวนเงินทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.49 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกิจในหมวดธุรกิจขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคารและโรงแรม และธุรกิจการก่อสร้าง เนื่องจากการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนมากขึ้น ประกอบกับภาคการก่อสร้างที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ ส่วนการเลิกกิจการ 114 ราย เงินทุน 174.9 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2547 มีจำนวน 122 ราย เงินทุน 160.5 ล้านบาท มีจำนวนผู้เลิกกิจการลดลงร้อยละ 6.56 ในขณะที่จำนวนเงินทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.98 เป็นการเลิกกิจการของธุรกิจขายส่ง ขายปลีก เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการแข่งขันที่รุนแรงกับห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่จากส่วนกลางจนไม่สามารถปรับตัวแข่งขันได้ รองลงมา ได้แก่ ธุรกิจก่อสร้าง

ส่วนโครงการที่ได้รับการอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนในช่วง 9 เดือนแรก (มกราคม – กันยายน) ปี 2548 พบว่า มีการอนุมัติการส่งเสริมการลงทุน 12 โครงการ เงินทุน 1,089.4 ล้านบาท มีการจ้างงาน 4,292 คน เมื่อเทียบกับปี 2547 มีการอนุมัติการส่งเสริมการลงทุน 8 โครงการ เงินทุน 1,869 ล้านบาท มีการจ้างงาน 2,001 คน จำนวนโครงการที่ได้รับการอนุมัติเพิ่มขึ้น ในขณะที่เงินลงทุนลดลง แต่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น

การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของภาคเอกชน

การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของภาคเอกชนในช่วง 9 เดือนแรก (มกราคม – กันยายน) จะลดตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2547 เนื่องจากผู้บริโภคมีภาระหนี้ในการใช้จ่ายมากขึ้น รวมทั้งปริมาณการใช้ไฟฟ้าเพื่อที่อยู่อาศัยลดลงมาจากมาตรการประหยัดพลังงานของรัฐบาล การจดทะเบียนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ใหม่จะลดตัว นอกจากนี้ กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลงตามภาวะค่าครองชีพ ราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น และภาระหนี้ที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน

ภาคบริการและท่องเที่ยว

ภาคบริการและท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมขยายตัวดีขึ้น เนื่องจากการใช้จ่ายในการสัมมนาของภาครัฐและภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2547 รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวยังเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัด “ร้อยแก่นสาร” และจังหวัดขอนแก่น โดยจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี ทำให้ธุรกิจโรงแรมและธุรกิจบริการอื่น ๆ ปรับตัวดีขึ้น

ภาคการเงิน

ธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดขอนแก่น มีสาขาทั้งสิ้น 69 แห่ง มียอดฝากคงค้าง 46,966 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ร้อยละ 7.89 ตามการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย และยอดสินเชื่อคงค้าง 42,263 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.15 โดยเฉพาะการให้สินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลในการซื้อที่อยู่อาศัยและบัตรเครดิต แต่ธนาคารพาณิชย์ยังคงเข้มงวดการพิจารณาให้สินเชื่อรายใหม่ เนื่องจากยังเกรงปัญหาหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้จะเพิ่มขึ้นอีก ทำให้อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ที่ร้อยละ 83.59 เป็นร้อยละ 89.99 ในปี 2548

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ปี 2547

จากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามราคาปีฐาน (ปี 2531) ในปี 2547 ผลิตภัณฑ์จังหวัดขอนแก่นขยายตัวเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 4.6 ลดลงเมื่อปี 2546 มีอัตราการ

ขยายตัวถึงร้อยละ 11.7 ซึ่งเป็นอัตราสูงที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ขณะที่ประเทศขยายตัวร้อยละ 6.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายตัวร้อยละ 3.0 ในปี 2547 มูลค่าการผลิตสินค้าและบริการที่แท้จริงในจังหวัดขอนแก่นหลายสาขาอยู่ในภาวะถดถอย การผลิต ภาคเกษตรลดลงไปถึงร้อยละ 1.9 โดยเฉพาะสาขาเกษตรกรรมและปศุสัตว์มีการผลิตที่แท้จริงลดลงไปร้อยละ 2.1 เนื่องจากเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงอย่างรุนแรงในช่วงปลายปีเพาะปลูกและโรคไข้หวัดนกระบาดในสัตว์ปีกอย่างต่อเนื่อง ส่วนสาขาประมงชะลอการขยายตัว มีอัตราขยายตัวร้อยละ 3.3 สำหรับการผลิตภาคนอกเกษตรก็มีอัตราการขยายตัวอยู่ในภาวะชะลอลงหลายสาขา จากที่มีอัตราขยายตัวได้ถึงร้อยละ 12.1 ในปี 2546 ลดเหลือเพียงร้อยละ 5.6 ในปี 2547 โดยสาขาการผลิตอุตสาหกรรมในปี 2546 ขยายตัวได้ถึงร้อยละ 23.6 มีการชะลอการขยายตัวได้เพียงร้อยละ 3.5 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจอยู่ในภาวะถดถอยทั่วภูมิภาค สาขาการค้าส่งและค้าปลีก รวมทั้งการซ่อมแซมยานพาหนะและเครื่องใช้ครัวเรือนและส่วนบุคคลขยายตัวได้เพียงร้อยละ 3.0 เปรียบเทียบกับปี 2546 ที่มีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 9.0 สาขาการก่อสร้างชะลอการขยายตัวลงเล็กน้อย โดยปี 2547 มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.4 ส่วนปี 2546 ขยายตัวร้อยละ 9.1 ส่วน สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหินยังคงอยู่ในภาวะถดถอยต่อเนื่อง ปี 2546 การผลิตถดถอยลงร้อยละ 12.2 ในปี 2547 ถดถอยลดลงไปอีกถึงร้อยละ 25.6 สาขาที่มีการผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องได้แก่ สาขาการขนส่งและคมนาคมขยายตัวร้อยละ 19.9 ซึ่งมีบริการสื่อสารเป็นตัวนำสำคัญ สาขาตัวกลางทางการเงินขยายตัวร้อยละ 20.3 เทียบกับปี 2546 ที่ขยายตัวร้อยละ 8.3 เนื่องจากมีการขยายตัวด้านสินเชื่อโดยเฉพาะสินเชื่อส่วนบุคคล สาขาการบริหารราชการแผ่นดินมีการขยายตัวอัตราร้อยละ 13.2 สาขาบริการชุมชนสังคมและบริการส่วนบุคคลมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 12.8 เนื่องจากมีกิจกรรมการพนันสลากกินแบ่งเลขท้าย 2 ตัวและ 3 ตัวของรัฐสาขาอื่น ๆ นอกจากนี้ มีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ได้แก่ สาขาลูกจ้างในครัวเรือนขยายตัวร้อยละ 1.7 สาขาการศึกษาขยายตัวร้อยละ 2.0 สาขาการไฟฟ้า ก๊าซและการประปาขยายตัวร้อยละ 2.9 สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์และบริการธุรกิจตรงตัวมีการขยายตัวได้ร้อยละ 3.3 สาขาบริการสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ขยายตัวร้อยละ 3.8 สำหรับสาขาโรงแรมและภัตตาคารขยายตัวได้ถึงร้อยละ 16.5 ดีขึ้นมากเมื่อเทียบกับปี 2546 ที่ถดถอยลงไปถึงร้อยละ 3.4

โครงสร้างผลิตภัณฑ์จังหวัด ปี 2547

ได้จำแนกเป็น 2 ภาคการผลิต โดยภาคเกษตรมีสัดส่วนการผลิตอัตราร้อยละ 11.5 ส่วนภาคนอกเกษตรมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 88.5 ประมาณ 7.7 เท่าของภาคเกษตร ภาคเกษตรประกอบด้วย 2 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม ลำสัตว์และป่าไม้ มีสัดส่วนการผลิตอัตราร้อยละ 11.0

มีกิจกรรมสำคัญหลัก 2 กิจกรรม คือ การเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ และสาขาประมงอัตราร้อยละ 0.5 ซึ่งมีกิจกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

- ภาคนอกเกษตรเป็นการผลิตหลักในการสร้างรายได้ให้จังหวัด ประกอบด้วย สาขาการผลิตอุตสาหกรรมมีสัดส่วนการผลิตมากกว่าหนึ่งในสามหรือร้อยละ 34.2 มีอุตสาหกรรมที่สำคัญคือ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมไฟฟ้า อุตสาหกรรมกระดาษ และอุตสาหกรรมการเกษตร สาขารองลงมาคือสาขาการค้าส่ง ค้าปลีก การซ่อมแซมยานพาหนะและเครื่องใช้ของครัวเรือนและส่วนบุคคล มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 16.2 เป็นศูนย์กลางการค้าส่งมีแนวโน้มลดความสำคัญลง เนื่องจากห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ มีขยายสาขากระจายไปทั่วภูมิภาค ตลอดจนการคมนาคมขนส่งสะดวกรวดเร็วมากขึ้น จึงทำให้การผลิตสาขานี้ลดความสำคัญลง

- สาขาการขนส่งและคมนาคมมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 8.6 มีกิจกรรมบริการสื่อสารเป็นกิจกรรมเด่น สาขาการก่อสร้างมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 4.7 มีการก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โรงงานอาคารบริการธุรกิจเพิ่มขึ้น ในขณะที่การก่อสร้างถนนก็เพิ่มขึ้นบ้าง สำหรับสาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหินมีสัดส่วนร้อยละ 1.3 อยู่ในภาวะซบเซาตามอุตสาหกรรมก่อสร้าง ส่วน สาขาการไฟฟ้า ก๊าซและการประปา มีสัดส่วนร้อยละ 2.4

- สาขาโรงแรมและภัตตาคารมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ร้อยละ 1.8 เนื่องจากภาวะการท่องเที่ยวยังไม่ดีขึ้นมากนัก สาขาตัวกลางทางการเงินมีสัดส่วนการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 3.0 สอดคล้องกับกิจกรรมสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีมากขึ้น สาขาบริการอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจยังค่อนข้างทรงตัวที่สัดส่วนการผลิตร้อยละ 3.7

- สาขาบริหารราชการแผ่นดิน การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับ มีสัดส่วนร้อยละ 4.4 สาขาการศึกษาสัดส่วนร้อยละ 5.7 และสาขาบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์สัดส่วนร้อยละ 1.9 ซึ่งเป็นสาขาบริการภาครัฐที่ยังมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างคงที่

- สาขาการให้บริการชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ มีสัดส่วนการผลิตที่คงที่อัตราร้อยละ 0.4 และสาขาถูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคลอัตราร้อยละ 0.1

อย่างไรก็ตาม ภาวะทางเศรษฐกิจของจังหวัดขอนแก่น ไม่ว่าจะเป็นการขยายตัวของภาคธุรกิจการขนส่ง ขยายปลีก และการก่อสร้าง การลงทุนของภาคเอกชน ภาคบริการและการท่องเที่ยว หรือการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของภาคเอกชนที่ชะลอตัว ย่อมส่งผลถึงสถานการณ์แรงงานในจังหวัดขอนแก่น หากนายจ้างและสถานประกอบการมีความต้องการแรงงานที่เพิ่มขึ้น ในกิจการที่ลงทุนใหม่หรือการขยายกิจการเดิม จะทำให้แรงงานมีโอกาสเข้าทำงานในตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

3.15 การวิเคราะห์สถานการณ์แรงงานโดยรวม

จากการศึกษาสถานการณ์แรงงานของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548 ในภาพรวมพบว่า

1) สภาพโดยรวมของจังหวัดขอนแก่น

จากการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากร ไตรมาส 3 ปี 2548 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จำนวนประชากรที่เป็นวัยแรงงานลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 15.39 และผู้มีงานทำส่วนใหญ่ยังอยู่ในภาคเกษตรกรรม ถึงร้อยละ 51.57 ของผู้มีงานทำทั้งหมด สำหรับผู้มีงานทำในนอกภาคเกษตรกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมการผลิต คิดเป็นร้อยละ 27.08 ของผู้มีงานทำ ซึ่งลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 27.08 รองลงมาทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานพาหนะ ของใช้ส่วนบุคคลและครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.30 ของผู้มีงานทำ ซึ่งลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 27.15 นอกจากนี้สาขาอุตสาหกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจให้เช่าและธุรกิจอื่น ๆ พบว่า จำนวนผู้มีงานทำก็ลดลงเช่นเดียวกัน เมื่อเทียบกับไตรมาส 3 ปี 2547 ยกเว้นสาขาอุตสาหกรรมโรงแรมและภัตตาคาร ซึ่งปรากฏว่า ผู้มีงานทำมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3 ปี 2547 โดยมีสาเหตุมาจากการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันด้านธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ ทำให้มีการขยายตัวในกิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของภาคเอกชนและภาครัฐบาล

สำหรับอัตราการว่างงาน ไตรมาส 3 ตั้งแต่ปี 2545 – 2548 พบว่า ในปี 2545 และปี 2546 มีอัตราการว่างงานที่ไม่สูงมากนัก คือไม่เกินร้อยละ 2.0 ซึ่งมีสาเหตุมาจากนโยบายและมาตรการกระตุ้นทางเศรษฐกิจของรัฐบาลในขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นนโยบายกองทุนหมู่บ้าน โครงการหนึ่งผลิตภัณฑหนึ่งตำบล รวมทั้งการกระตุ้นภาคการก่อสร้างในนโยบายด้านอสังหาริมทรัพย์โดยการให้ธนาคารของรัฐ ปลดปล่อยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพิ่มมากขึ้น เช่น โครงการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในกองทุนบ้านหนึ่งบ้านบุญข้าราชการ (กบข.) ผ่านธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดขอนแก่น ที่วัดจากการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามราคาปีฐาน (ปี 2531) ในปี 2546 มีการขยายตัวถึงร้อยละ 11.7 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงสุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา และในปี 2547 มีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 4.6 ลดลงจากปี 2546 ในขณะที่อัตราการว่างงานไตรมาส 3 ปี 2548 อยู่ที่ร้อยละ 3.01 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวของปีก่อนร้อยละ 1.42 เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2548 มีการชะลอตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นผลมาจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิง อัตราเงินเฟ้อและค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาการว่างงานที่อาจทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

ในส่วนของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานเป็นนายจ้างเพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 24.82 ประกอบกับจำนวนผู้มีงานทำที่มีสถานภาพการทำงานส่วนตัว ในไตรมาส 3 ปี 2548 มีจำนวน 315,136 คน คิดเป็นร้อยละ 37.76 ซึ่งเป็นอันดับหนึ่งของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด ทั้งนี้เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้ประชาชนประกอบธุรกิจ SMEs และเปิดโอกาสให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น ทำให้เกิดผู้ประกอบการรายย่อยในกิจการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของผู้มีงานทำ พบว่าผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า แสดงว่าผู้มีงานทำยังเป็นแรงงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งสอดคล้องกับตำแหน่งงานว่างที่แจ้งไว้กับสำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น ที่ต้องการแรงงานในประเภทอาชีพพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด รวมทั้ง อาชีพที่ได้รับการบรรจุนานมากที่สุดคืออาชีพงานพื้นฐาน นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ที่มีงานทำ มีจำนวนชั่วโมงการทำงานตั้งแต่ 0 - 34 ชั่วโมงเพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 79.96

2) โอกาสในการไปทำงานต่างประเทศ

สำหรับด้านตลาดแรงงานในต่างประเทศ มีจำนวนแรงงานจังหวัดขอนแก่นที่ขออนุมัติเดินทางไปทำงานต่างประเทศในปี 2547 จำนวน 8,938 คน โดยเดินทางไปทำงานที่ได้หวั่นมากที่สุดคือ 4,921 คน คิดเป็นร้อยละ 55.05 รองลงมาเป็นประเทศอิสราเอล 754 คน ในปี 2548 (มกราคม - ตุลาคม) พบว่า มีแรงงานจังหวัดขอนแก่นที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 5,835 คน โดยประเทศที่นิยมเดินทางไปทำงานมากที่สุดคือ ได้หวั่น รองลงมาคือเกาหลีใต้ อาชีพส่วนใหญ่ที่ไปทำงานเป็นงานกรรมกร และงานกึ่งฝีมือ ซึ่งจะพบว่าในแต่ละปีมีผู้แจ้งความประสงค์จะไปทำงานในต่างประเทศมีจำนวนมาก ในขณะที่ความต้องการแรงงานในบางประเทศที่เคยเป็นตลาดที่สำคัญ มีการจำกัดจำนวนแรงงานต่างด้าว และมีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในการจ้างแรงงานต่างด้าวมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการหลอกลวงคนหางานเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ความต้องการแรงงานในต่างประเทศในบางสาขาและบางประเทศ ยังคงเปิดรับแรงงานต่างด้าว โดยมีแนวโน้มต้องการแรงงานมีทักษะฝีมือมากกว่าแรงงานไร้ฝีมือ ดังนั้น จึงควรเตรียมความพร้อมของผู้ที่ต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศให้มีทักษะฝีมือตรงกับความต้องการของตลาดในต่างประเทศ รวมทั้งจัดระบบควบคุมดูแลไม่ให้เกิดปัญหาการหลอกลวงแรงงานอย่างจริงจังมากขึ้น

3) การหางานทำในระบบ

การใช้บริการจัดหางานของผู้ที่ต้องการหางานทำและมาสมัครงาน กับสำนักงานจัดหางานจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีผู้มาลงทะเบียนสมัครงานจำนวน 1,021 คน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 52.16 ในขณะที่ตำแหน่งงานว่างมีจำนวน 440 อัตรา ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 36.78 และผู้สมัครงานที่ได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานตามที่ต้องการของ

ผู้สมัครงานและของนายจ้าง มีจำนวน 123 คน ลดลง ร้อยละ 15.17 นอกจากนี้พบว่า มีอัตราการบรรจุงานต่อผู้สมัครงานอยู่ที่ร้อยละ 12.0 อัตราการบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่างอยู่ที่ร้อยละ 28.0 และสัดส่วนตำแหน่งงานว่างต่อผู้สมัครงานอยู่ที่ร้อยละ 0.4

4) สถานการณ์แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

มีแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองที่มาจากทะเบียนกับจังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 1,902 คน เป็นสัญชาติพม่า 313 คน สัญชาติลาว 1,517 คน และกัมพูชา 72 คน และมีนายจ้างแจ้งความจ้างจะจ้างแรงงานต่างด้าว รวม 998 คน (เป็นนายจ้างเก่า 656 คน และนายจ้างใหม่ 342 คน) มีความต้องการแรงงานต่างด้าว 8,380 คน ในขณะที่แรงงานต่างด้าวที่ขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานต่างด้าว จำนวน 1,533 คน ยังขาดแคลนแรงงานต่างด้าวอีก 6,847 คน โดยประเภทกิจการที่มีความต้องการแรงงานต่างด้าวมากที่สุดคือ กิจการประเภทผลิตแห อวนและสิ่งทอ ซึ่งมีความต้องการแรงงานจำนวน 3,997 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 ของความต้องการแรงงานทั้งหมด รองลงมาเป็นกิจการประเภทก่อสร้าง และค้าขาย ตามลำดับ และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายทั้ง 3 สัญชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างถูกกฎหมาย โดยให้เป็นไปตามบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU) เพื่อให้แรงงานต่างด้าวดังกล่าวเข้ามาสู่ระบบการจ้างงานต่อไป

5) โอกาสในการมีงานทำในระบบของแรงงานใหม่

สถานประกอบการในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก คือ มีจำนวนลูกจ้างตั้งแต่ 1 - 49 คน 5,951 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.40 ของสถานประกอบการทั้งหมด รองลงมาเป็นสถานประกอบการขนาดกลางที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 50 - 499 คน จำนวน 203 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.29 และสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 500 - 1,000 คนขึ้นไป มีจำนวน 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.31 ในขณะที่ลูกจ้างส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ในสถานประกอบการขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 47.98 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด รองลงมาทำงานอยู่สถานประกอบการขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.25 และทำงานในสถานประกอบการขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 23.77 ตามลำดับ

ในขณะที่ ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับในจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2546 มีจำนวน 78,207 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ได้ดังนี้ การศึกษาระดับต้น (<= มัธยมศึกษา) จำนวน 47,701 คน คิดเป็นร้อยละ 60.99 การศึกษาระดับกลาง (มัธยมศึกษาตอนปลาย - ปวช.) จำนวน 16,740 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 และการศึกษาระดับสูง (ปวส. - ปริญญาตรีขึ้นไป) จำนวน 13,766 คน คิดเป็นร้อยละ 17.61 และประมาณการผู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน ปี 2547 โดยคิดส่วนต่างของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา

กับจำนวนผู้ศึกษาต่อในระดับนั้น ๆ พบว่า มีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่เข้ารับการศึกษาต่อ และอาจเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีจำนวน 6,594 คน และมีแรงงานใหม่ที่สามารถศึกษาระดับ ปวช. -ระดับปริญญาตรีขึ้นไปถึงเกือบ 20,000 คน ในขณะที่สถานประกอบการมีขนาดเล็กไม่สามารถรองรับแรงงานจำนวนมาก รวมทั้งความต้องการแรงงานที่ต้องการผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ อาจจะทำให้มีแรงงานใหม่ที่ไม่อาจเข้าสู่ระบบการจ้างงานของจังหวัดได้ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปหางานทำในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้สนใจเข้าสมัครฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอาชีพของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น ก็มีแนวโน้มที่จะเข้ารับการศึกษาในสาขาสาขาช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาช่างธุรกิจและบริการ จำนวนเพิ่มมากขึ้น เพราะจังหวัดมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคมนในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในปี 2548 นั้นเอง

6) แนวโน้มสถานการณ์จ้างงานโดยรวมของจังหวัดขอนแก่น

จากผลการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและภาวะการจ้างรวมทั้งแนวโน้มในระยะ 3 – 6 เดือน ของสำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการจ้างงานของสถานประกอบการในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1) สถานประกอบการประเภท “การผลิต” และ “การบริการ” มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับที่ “ดีมาก” หมายความว่า จากจำนวนสถานประกอบการที่สำรวจ 67 แห่ง สถานประกอบการทั้งสองประเภทมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก คิดค่าเฉลี่ยที่ 3.48

2) สถานประกอบการประเภท “ขนส่ง” มีการดำเนินงานอยู่ในระดับที่ “ดีพอใช้” หมายความว่า จากจำนวนสถานประกอบการที่สำรวจ 67 แห่ง สถานประกอบการประเภทนี้มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับดีพอใช้ คิดค่าเฉลี่ยที่ 3.52

3) สถานประกอบการประเภท “การก่อสร้าง” ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับที่ดี แต่ก็เชื่อมั่นว่าไม่ได้อยู่ในสภาพที่ไม่ดีเช่นกัน หมายความว่า จากจำนวนสถานประกอบการที่สำรวจ 67 แห่ง สถานประกอบการประเภทนี้มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน คิดค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.30

4) ส่วนแนวโน้มการขยายกิจการในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า (มิถุนายน - ธันวาคม 2548) ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ยังไม่พบปัญหาเรื่อง “การเลิกกิจการ” ในระยะนี้ รวมทั้ง สถานประกอบการก็ยังไม่มีความต้องการเลิกจ้างหรือปลดลูกจ้าง / คนงาน ที่ทำงานอยู่ แต่มีแนวโน้มที่ต้องการจ้างลูกจ้าง / คนงาน เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเภทกิจการ “การผลิต” ซึ่งมีความต้องการแรงงานสูงที่สุด รองลงมาเป็นประเภทกิจการ “การก่อสร้าง” และ “การบริการ” ตามลำดับ

บทที่ 4

บทสรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4.1 บทสรุป

จากผลการศึกษาศาสนาการณแรงงานของจังหวัดขอนแก่น ไตรมาส 3 ปี 2548 มีข้อสรุปได้ดังนี้

จากผลการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรจังหวัดขอนแก่น โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในไตรมาส 3 ปี 2548 พบว่า มีจำนวนประชากรที่เป็นวัยแรงงานลดลงจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 15.39 และกำลังแรงงานส่วนใหญ่ยังอยู่ในภาคเกษตรกรรม ถึงร้อยละ 51.57 สำหรับผู้มีงานทำในนอกภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมการผลิต รองลงมาทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานพาหนะ ของใช้ส่วนบุคคลและครัวเรือน อุตสาหกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจให้เช่าและธุรกิจอื่น ๆ ตามลำดับ และจากการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันด้านธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ ทำให้มีการขยายตัวในกิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนของภาคเอกชนและภาครัฐบาล ทำให้จำนวนผู้มีงานทำในสาขาอุตสาหกรรม โรงแรมและภัตตาคาร มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3 ปี 2547

ในปี 2545 และปี 2546 มีอัตราการว่างงานที่ไม่สูงมากนัก คือไม่เกินร้อยละ 2.0 เนื่องจากนโยบายและมาตรการกระตุ้นทางเศรษฐกิจของรัฐบาล เช่น กองทุนหมู่บ้าน โครงการหนึ่งผลิตภัณฑหนึ่งตำบล และนโยบายด้านอสังหาริมทรัพย์โดยการให้ธนาคารของรัฐปล่อยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เช่น โครงการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ผ่านธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นต้น ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดขอนแก่นที่วัดจากการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามราคาปีฐาน (ปี 2531) ในปี 2546 มีการขยายตัวถึงร้อยละ 11.7 ซึ่งเป็นอัตราที่สูงสุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ส่วนในปี 2547 มีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 4.6 ลดลงจากปี 2546 ในขณะที่อัตราการว่างงานไตรมาส 3 ปี 2548 อยู่ที่ร้อยละ 3.01 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวของปีก่อนร้อยละ 1.42 เกิดจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2548 มีการชะลอตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นผลมาจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิง อัตราเงินเฟ้อและค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาการว่างงานที่อาจทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

ผู้มีงานทำส่วนใหญ่มีสถานภาพการทำงานเป็นนายจ้างเพิ่มขึ้นจากไตรมาส 3 ปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 24.82 ทั้งนี้เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้ประชาชนประกอบธุรกิจ SMEs และเปิดโอกาสให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น ในส่วนของระดับการศึกษา พบว่าผู้มีงานทำส่วนใหญ่

มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษาเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ที่มีงานทำ มีจำนวนชั่วโมงการทำงานตั้งแต่ 0 - 34 ชั่วโมง เพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 79.96 ในด้านตลาดแรงงานต่างประเทศ พบว่า ในแต่ละปีจะมีผู้แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าในประเทศ และประเทศที่นิยมเดินทางไปทำงานมากที่สุดคือไต้หวัน รองลงมาคือเกาหลีใต้ อาชีพส่วนใหญ่ที่ไปทำงานเป็นงานกรรมกร และงานกึ่งฝีมือ ทั้งนี้ ในบางประเทศ ยังคงเปิดรับแรงงานต่างด้าวและมีแนวโน้มต้องการแรงงานมีทักษะฝีมือมากกว่าแรงงานไร้ฝีมือ ดังนั้น จึงควรเตรียมความพร้อมของผู้ต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ให้มีทักษะฝีมือตรงกับความต้องการของตลาดในต่างประเทศ รวมทั้งจัดระบบควบคุมดูแลไม่ให้เกิดปัญหาการหลอกลวงแรงงานอย่างจริงจังมากขึ้น

สำหรับสถานการณ์แรงงานต่างด้าวของจังหวัดขอนแก่น พบว่า ในปี 2548 มีความต้องการแรงงานต่างด้าว 8,380 คน จากนายจ้างที่แจ้งความจำนง 998 คน แต่ปรากฏว่า มีการขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานต่างด้าวเพียง 1,533 คน โดยประเภทกิจการที่มีความต้องการแรงงานต่างด้าวมากที่สุด คือ กิจการประเภทผลิตเหอวนและสิ่งทอ รองลงมาเป็นกิจการประเภทก่อสร้าง นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยการปรับสถานภาพแรงงานดังกล่าวให้เป็นแรงงานเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย โดยเปิดโอกาสให้นายจ้างนำแรงงานต่างด้าวมารายงานตัวเพื่อจัดส่งรายชื่อให้ประเทศต้นทางพิสูจน์ และรับรองสถานะเพื่อปรับเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป โดยอาศัยบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU) ซึ่งเป็นบันทึกที่ทำขึ้นเพื่อให้มีการจัดส่งคนต่างด้าวเข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ที่ประเทศไทยมีกับเพื่อนบ้าน

4.2 ปัญหาอุปสรรค

4.2.1 ปัญหาด้านนโยบาย

1) สืบเนื่องจากตั้งแต่ปี 2546 นโยบายรัฐบาลมีการกำหนดให้แต่ละจังหวัดจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนและสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแต่ละปี ซึ่งจังหวัดขอนแก่นได้มองเห็นความสำคัญของประชากรวัยแรงงาน จึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาศักยภาพแรงงานให้เกิดทักษะ มีมาตรฐาน และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษาเป็นจำนวนมาก และเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานฝีมือในหลายสถานประกอบการ

2) สถาบันการศึกษาหลายแห่ง ยังผลิตแรงงานในสาขาอาชีพเดิม ยังไม่มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อรองรับความต้องการของนายจ้างหรือสถานประกอบการที่มีความหลากหลายทางอาชีพ ซึ่งเกิดจากนโยบายรัฐบาล นโยบายของจังหวัด และความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศที่ต้องเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

4.2.2 ปัญหาด้านแรงงาน

1) คุณสมบัตินหรือทักษะของผู้สมัครงาน ไม่สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้างหรือสถานประกอบการ ทำให้บางตำแหน่งมีการบรรจุงานได้น้อย ทั้งที่มีตำแหน่งงานว่างจำนวนมาก ทำให้ประสบปัญหาการว่างงานและขาดแคลนแรงงานควบคู่กัน

2) เกิดจากการเลือกงานของผู้สมัครงานเอง เนื่องจากเงินเดือนน้อยกว่าวุฒิการศึกษา สวัสดิการไม่ดี ต้องทำงานไกลจากภูมิลำเนา หรือเหตุผลอื่น ๆ จึงทำให้จำนวนผู้สมัครงานมากกว่าตำแหน่งงานและการบรรจุงานได้น้อย

3) เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นมีสถาบันการศึกษาทุกระดับจำนวนมาก ทำให้ในแต่ละปี มีผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีจำนวนเกือบ 20,000 คน เมื่อรวมกับแรงงานเก่าที่ตกค้างหางานทำไม่ได้ จึงเกิดภาวะแรงงานล้นตลาด

4) เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ยังขาดการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ให้ตรงกับความต้องการของนายจ้างหรือสถานประกอบการ ทำให้ขาดโอกาสที่จะได้รับการบรรจุงาน

5) คนงานเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ส่วนใหญ่ไปทำงานเป็นกรรมกรและงานกึ่งฝีมือ ทำให้ได้รับค่าจ้างน้อย รวมทั้ง ยังเสี่ยงกับการถูกหลอกหรือเสี่ยงกับความไม่มั่นคงของงานเกิดปัญหาหนี้สินเพิ่มมากขึ้น

4.3 ข้อเสนอแนะ

4.3.1 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1) ควรมีการจัดทำแผนพัฒนากำลังคนของจังหวัด เพื่อให้การพัฒนาทางด้านการศึกษา การฝึกอบรมอาชีพ การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ที่มุ่งเน้นการเพิ่มทักษะแรงงานในสาขาการค้า การบริการ และการขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาอาชีพวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ เพื่อรองรับการเป็นเมืองเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ หรือเป็นเมืองต้นแบบ ในการพัฒนา ICT

2) สถาบันการศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ ควรมีการกำหนดทิศทางการฝึกอบรม การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ให้ประชากรวัยแรงงานมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการของนายจ้างและสถานประกอบการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

4.3.2 ข้อเสนอแนะด้านแรงงาน

- 1) นายจ้างหรือสถานประกอบการไม่ควรกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครงานสูงเกินไป และการให้เงินเดือน ค่าจ้าง และสวัสดิการต้องเหมาะสมเพื่อให้คนหางานสามารถดำรงชีพอยู่ได้ รวมทั้งการคัดเลือกคนเข้าทำงานควรปราศจากอคติใด ๆ ไม่ควรพิจารณาเพียงรูปร่างหน้าตา แต่ควรดูที่ความรู้ความสามารถเป็นหลัก จะทำให้เกิดการบรรจุนงานเพิ่มขึ้น และลดปัญหาการว่างงานได้ส่วนหนึ่ง
- 2) ปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนหางาน ให้เป็นคนไม่เลือกงาน โดยการปลูกฝังค่านิยมที่ว่า “งานสุจริตทุกอย่างเป็นงานที่มีค่า” รวมทั้งคนหางานควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้มีคุณสมบัติเป็นที่ต้องการของนายจ้างหรือสถานประกอบการ
- 3) สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรร่วมกันกำหนดแผนงาน/โครงการ ด้านการศึกษาของเยาวชน ให้สามารถผลิตบุคลากรได้ตรงกับความต้องการของนายจ้างและสถานประกอบการ รวมทั้ง สนับสนุนให้มีการสำรวจ ศึกษา วิจัยด้านแรงงาน โดยหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และนักวิชาการที่สนใจ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องด้านแรงงานอย่างถูกต้อง ชัดเจนและเป็นปัจจุบันให้มากที่สุด
- 4) ควรมีการสำรวจข้อมูลความต้องการของนายจ้าง และสถานประกอบการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และนำผลจากการวิเคราะห์มาวางแผนพัฒนาด้านแรงงานให้ตรงกับความต้องการของนายจ้างและสถานประกอบการ อันจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการบรรจุนงานมากขึ้นในอนาคต
- 5) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนายกระดับฝีมือ และเตรียมความพร้อมแก่แรงงานที่จะไปทำงานต่างประเทศ อย่างน้อยให้อยู่ในระดับฝีมือ หรือกึ่งฝีมือ รวมทั้งพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการขยายโอกาสในการจ้างงานที่มีรายได้สูงมากขึ้น โดยการเข้ารับการศึกษาหรือเข้ารับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานกับหน่วยงานราชการ

บรรณานุกรม

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน สถิติจัดหางาน ปี 2547.

กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2546 และประมาณการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ปี 2547.2548.

กองวิชาการและแผนงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. ศัพท์แรงงาน.2543.

จังหวัดขอนแก่น สรุปผลการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น. ปี 2548.

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ภาวะเศรษฐกิจและการเงินจังหวัดขอนแก่น ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2548 (มกราคม-กันยายน).

ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงานจังหวัดขอนแก่น. สถานการณ์ตลาดแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไตรมาส 3 ปี 2547.

ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงานจังหวัดขอนแก่น. สถานการณ์ตลาดแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไตรมาส 3 ปี 2548.

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน.แผน/ผลการพัฒนา ฝีมือแรงงานประจำปีงบประมาณ 2547 (เดือนตุลาคม 2546 – กันยายน 2547).เอกสารอัดสำเนา

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน. แผน/ผลการพัฒนา ฝีมือแรงงานประจำปีงบประมาณ 2548 (เดือนตุลาคม 2547 – กันยายน 2548).เอกสารอัดสำเนา

สำนักงานแรงงานจังหวัดขอนแก่น สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน. การศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการดำเนินงาน และภาวะการจ้างงาน ในปัจจุบันของสถานประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และแนวโน้มในระยะ 3 – 6 เดือนข้างหน้า(มิถุนายน-ธันวาคม 2548).

สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. ตารางสถิติโครงการสำรวจภาวะการดำเนินงานของประชากรระดับจังหวัด ไตรมาส 3 (ก.ค.- ก.ย.) 2547.

สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. ตารางสถิติโครงการสำรวจภาวะการดำเนินงานของประชากรระดับจังหวัด ไตรมาส 3 (ก.ค.- ก.ย.) 2548.

สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
สมุดรายนงานสถิติจังหวัด พ.ศ. 2547.

สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดขอนแก่น ปี 2537 – 2545.

สำนักงานเลขาธิการ กบจ.ขอนแก่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ระยะ 4 ปี(พ.ศ.2547 – 2550).